

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 USA 718.521.5231

כדברי חז"ל, הם מעמידים בהקבלה כח אחר שנקרא "עגל הזהב", הפך מציאות הדעת דקדושה של משה.

וצריך להבין, איך עגל הזהב עומד במקום מציאותו של משה, מהי אותה מהות של עגל הזהב שמעמיד קומה הפוכה מקומתו של משה רבנו.

כח הדעת וכח הממון

ביאור הדברים: משה רבנו הוא כח הדעת שמנהיג את הכנסת ישראל. ומבואר בדברי רבותינו, שכשם שישנו כח של הנהגת כלל של משה רבנו שהוא ה"דבר אחד לדור" – כך מתגלה אצל כל אדם כח הדעת שמנהיג אותו.

לשון הגמרא (נדרים מא ע"א): "במערבא אמרי: דדא ביה כולא ביה, דלא דא ביה מה ביה. דא קני מה חסר, דא לא קני מה קני" – זוהי שלמות מדרגת הדעת המנהיגה את הכלל ישראל כולו, וכן את האדם הפרטי. ממשלת הדעת היא כח ההנהגה שצריכה להנהיג כל אדם ואדם.

ההבדל בין קטן לגדול, הוא, שגדול נקרא "בר דעת" – כלומר הוא מנהיג את עצמו, קטן אינו בר דעת, הוא מונהג על ידי אחרים, אביו מנהיגו.

אם כן, בקומת הקדושה בכלל, ובקומת הקדושה בפרט – אצל כל אדם ואדם, הכח שמנהיג הוא כח של דעת.

לעומתו עומד כח אחר שנקרא "עגל הזהב", וברור לכל בר דעת שעגל הזהב אין הגדרתו רק אותה מציאות חיצונית, שנתנו את הזהב לתוך האש ונעשה עגל, אלא הוא

הנהגת הדעת והנהגת הממון

"חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז, וחמשה בתשעה באב. בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל. בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ וחרב הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר" (משנה תענית ד, ז).

ראשית החורבן הוא מעין ראשית הבנין. כשם שבתחילת בריאתו של עולם נאמר: "אסתכל באורייתא וברא עלמא", הבריאה לא התחילה במציאות הבריאה עצמה אלא ב"אסתכל באורייתא", ורק לאחר מכן מכוחה ועל ידה "ברא עלמא" – כך גם החורבן לא התחיל בבית המקדש עצמו, שהוא שורש כל הבנינים כולם, אלא ב"אורייתא", שבשבעה עשר בתמוז "נשתברו הלוחות" ו"שרף אפוסטמוס את התורה".

תחילת הקלקול היה ב"אסתכל באורייתא" – ב"ז בתמוז, והוא התגלה בפועל, בחורבן של ה"ברא עלמא" – בתשעה באב, שבו "חרב הבית בראשונה ובשניה".

המציאות של התורה הק' מתגלה משני הרים: "הר סיני" – בו ניתנה תורה לישראל, ו"הר המוריה" – ממנו יוצאת הוראה לישראל, "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". חורבן הבית שמתגלה בהר המוריה, איננו בבית עצמו, אלא כאשר אין את עומק הגילוי של ה"כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", בפועל מתגלה שהבית נחרב. שורש בריאת כל העולם הוא מארץ ישראל – ולחד מאן דאמר (יומא נד ע"ב): "מציון נברא העולם", וכשאין את ה"מציון תצא תורה" – אין את ה"מציון נברא העולם".

שורש החורבן

אחת מהתוכחות שהוכיח משה רבנו את ישראל, היא מה שנאמר בתורה (דברים א, א): "ודי זהב", וכפירוש רש"י: "הוכיח על העגל שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם, שנאמר (הושע ב, י): 'וכסף הרביתי לה זהב עשו לבעל'". ומבואר, ששורש חטא העגל נעוץ ב"ודי זהב".

יתר על כן, אלמלא המציאות של חטא העגל, גם המציאות של חורבן הבית לא היתה. נמצא שחורבן הבית נעוץ בחטא העגל, ב"נשתברו הלוחות", והוא נעוץ ומונח ב"ודי זהב".

נמצאים אנו בימים שהם ימי חורבן הבית – "שבוע שחל בו". ונתבונן להבין, מהו אותו השורש של מציאות החורבן, אשר זו עבודת הימים הללו.

בחטא העגל נאמר (שמות לב, א): "וירא העם כי בשש משה לרדת מן ההר". ואז הם אומרים לאהרן: "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו, כי זה משה האיש אשר העלנו ממצרים לא ידענו מה היה לו". ובמקום קומתו של משה, שהוא קומת הדעת דקדושה

כח פנימי של הנהגה שמנהיג את האדם.

כמו שנתבאר שבצד של הקדושה יש את מציאותו של משה רבנו ע"ה שהוא כח הדעת, ה"דבר אחד לדור" שמנהיג את הדור כולו, והוא כח שמנהיג כל אדם בפרטיותו - כך להיפך, ישנה מציאות של עגל הזהב שהוא כח של הנהגה שמנהיג את הכלל, והוא כח של הנהגה שמנהיג את הפרט, בתוך קומת האדם.

כשמתגלה אור התורה ומתגלה הבנין, הכח שמנהיג את הכלל והכח שמנהיג את הפרט הוא הדעת דקדושה - משה רבנו. וכשמתגלה שורש החורבן, 'שורש' דייקא כמו שנתבאר - הכח שמנהיג את הכנסת ישראל בכלל וגם את הפרט, הוא כח של עגל הזהב.

ביאור הדברים - בחטא אדם הראשון נאמר: "בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לוקחת" (בראשית ג, יט). אבל במתן תורה, כשעמדו ישראל על הר סיני, "פסקה זוהמתן" (שבת קמו ע"א). הם חזרו להיות מונהגים בהשגחת הבורא, ללא הקללה של "בזעת אפך תאכל לחם", ואכלו מן - "לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן" (מכילתא פרשת בשלח). אבל בשעה שהם נפלו בחזרה ע"י חטא העגל, התגלה כח הנהגה של ממון, שהוא זה שמנהיג את העולם.

יש כאן "זה לעומת זה" בכח ההנהגה: מצד הקדושה מה שמנהיג את העולם הוא כח הדעת. אבל כאשר מתגלה צד הקלקול שבבריאה - שורש החורבן, הכח שמנהיג את העולם הוא ממון, צרכי הממון שישנם בעולם הם אלו שמנהיגים את העולם בכלל ואת האדם בפרט.

שלושה חלקים באדם: נפש, זמן ומקום

כשנתבונן מעט בחיי העולם ובחיי האדם, נראה בבירור היכן עומק נקודת הקלקול. ניתן דוגמאות על מנת להמחיש יותר את הדברים:

באדם יש שלושה חלקים: נפש, זמן ומקום. הצורה הפנימית של החיים היא, שהאדם קובע את המקום של מגוריו לפי מהלכי הדעת - "איני דר אלא במקום תורה" (אבות ו, ט). את הזמן הוא מקדיש לחיות חיי דעת - "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח). וכמו כן הנפש דעתה תקועה בעמלה של תורה, בו יתברך שמו.

אבל כשכח הממון מנהיג את העולם, פוק חזי, כאשר בני אדם באים לבחור היכן יהא מקום מגורם, ההכרעה אינה נעשית במהלכי הדעת בלבד, אלא חלקה הגדול נובע מגדרי הממון. הרי ש"זה לעומת זה" - מצד הקדושה "איני דר אלא במקום תורה", ולעומת זה כח הממון הוא זה שמכריע לרוב בני האדם היכן הם יגורו.

ובמהלכי זמן, צורת החיים הפנימית היא: "והגית בו יומם ולילה",

להיות קבוע במהלכי הדעת מבוקר עד לילה בעמלה של תורה. אבל כאשר נופלים למהלכי חיים של "ממון", מתקיים הכתוב (תהלים קד, כג): "יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב", ומבוקר ועד לילה האדם מנהיג את חייו לפי גדרי הממון. רוב בני אדם, שלא זכו לשבת ולעמול בעמלה של תורה, כח ההנהגה שמנהיג אותם מבוקר עד לילה הוא הממון. האדם בעצם מונהג כמעט כל היום כולו מכח הממון. כשנתבונן לעומק נראה, שזה לא רק כאשר האדם נמצא במקום עבודתו, אלא זהו כח של הנהגה שמנהיג אותו.

ובקומת נפש, מתקיים באדם "בנפשו יביא לחמו". רוב בני אדם מחשבת לבם עוסקת כיצד להביא טרף לביתם. ויתר על כן, מי שיש בו תאוות ממון, עסוק כל העת בדמיונות על הרחבת גבולותיו ללא קץ. אבל אפילו מי שחי חיים של הסתפקות, סוף כל סוף "בנפשו יביא לחמו".

שנינו במשנה (אבות ב, ב): "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון". ולפי פשוטו פירושו, שיחד עם מה שהאדם עוסק בתורה, עליו להקדיש זמן לדרך ארץ - "הנהג בהם מנהג דרך ארץ" כדברי רבי ישמעאל (ברכות לה ע"ב).

אולם רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל מפרש, שדברי התנא הללו נאמרו באדם שעמל לפרנסתו, שעל אף שגופו עוסק בעמל הפרנסה, מחשבתו צריכה להיות עסוקה בדברי תורה, והוא מאמר התנא: "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ", שבאותה שעה שהוא עוסק בדרך ארץ הוא עוסק גם כן בתורה [כמובן בשיעור שאפשר, שאינו גוזל בכך את מעבדו].

הצורה שמצייר לנו רבי חיים מוולוז'ין היא: אדם שעסוק בגופו במלאכתו, ובנפשו הוא נמצא בתורה. אבל אליבא דאמת, אצל רוב בני אדם זה הרבה מעבר לשיעור קומתם. רוב בני אדם, כשהם נמצאים במקום שהם עמלים למלאכתם - מציאות החיים שלהם היא שם. "בנפשו יביא לחמו" - הנפש נמשכת לשם. הן מחמת עצם הטרדה החיצונית, והן מחמת התשוקה להביא את הטרף באופן היותר רחב, וכך האדם נקשר יותר ויותר למציאות הממון.

נמצא, שהמקום, הזמן והנפש מונהגים על ידי מציאות של ממון.

בת פלוני לפלוני

ובהרחבה יותר, ידועים דברי הרמ"א בתחילת אבן העזר (סימן ב) לגבי גדרי שידוכים אצל האדם, שאין זו דרך ישרה לבקש שיתנו לו ממון, אלא מה שנותנים לו יקבל בשמחה ובעין טובה, כפי השגחתו יתברך שמו. אך הרי צורת החיים אצל רוב בני האדם היא ההיפך הגמור: אלו שבאים להינשא, מחפשים את בעלת הממון.

יתר על כן, בעבר בת מבוגרת היה לה קשה יותר למצוא שידוך, ואילו כיום התהפכו היוצרות, מחפשים דוקא מבוגרת יותר שיש לה

גדרי הממון מכריעים שכן.

כאשר ברור לאדם שההשתדלות אינה אלא השתדלות, וכפי שה"מסילת ישרים" (פרק כא) מבאר שההשתדלות אינה אלא קנס שקנס עליו הבורא, ובשעה שעשה את אותה השתדלות יצא ידי חובת הקנס, ובהכרתו שהוא ית"ש עשה עושה ויעשה לכל המעשים כולם - הוא לא בוחר במלאכה שאפשר להרויח בה יותר, אלא במלאכה שמתאימה לו לפי חוק טבעו.

ואם ממשלת הדעת אומרת שהמלאכה שאפשר להרויח בה יותר היא נגד הטהרה, נגד הקדושה, נגד עומק נשמתם של ישראל, נגד דת משה ויהודית - לעולם הוא לא יבחר בה! אלא הוא יבחר בהשתדלות טהורה שהקב"ה נטע בקרבנו, כי אלו הם גדרי הקנס שניתנו לו. אבל אם לא כן, הרי שמבוקר עד לילה ממשלת הממון משעבדת את כולו, ואז הגוף, נפש, רוח ונשמה - כולם נופלים למקום הרע.

ממשלת עגל הזהב

מי שמכיר מעט קהילות בחו"ל למשל, הרי שאם כאן בארץ ישראל יושבים במזרח התלמידי חכמים, שם בחו"ל הגבירים הם חלק מחשובי העם, ראשי הקהל, ופעמים הם היושבים ב'מזרח' של בתי הכנסת. ארץ שמונהגת על ידי הממון - זו ארץ העמים, שם באמת אנשי הממון יש להם משקל בכבוד חיצוני להנהיג, ואלו הם בעלי הזרוע שהחריבו את בית מקדשנו, כמבואר בסוגיא בגיטין (נו ע"א).

וכאן, בארץ ישראל, הנקודה ב"ה עדינה יותר, אבל סוף כל סוף ההנהגה הרווחת היא, לקבל תקציבים מכל מיני מקומות שאינם של קדושה, כמו שברור לכולם. ההיתר מתחיל מן היסוד של "כמציל מן הארי ומן הדוב", אבל כל בר דעת מבין שאותם תקציבים אינם ניתנים בחינם. יש מכוון שעומד מאחוריהם, וכוונתו לשעבד את כל עולם התורה למקום מסוים! וכך, מעט מעט, ולפעמים אף יותר ממעט, הממון משעבד את כל צורת עולם התורה.

זה נובע ממשלת עגל הזהב! זו איננה נפילה של פרט, אלא זו צורת חיים המונהגת על ידי כח הממון. תקציב לפה ותקציב לשם, בכל שמות שלא ייקראו, אבל הצד השווה שבכולם הוא, שזה אינו ממון שבא מן ההפקר, אלא ממון שבא כהנהגה, והיא הנהגה הפוכה לדת משה!

הערב רב הם אלו שעשו את עגל הזהב! נאמר בתורה (שמות לב, ז): "לך רד כי שחת עמך אשר העלית", ולחלק מן השיטות בדברי חז"ל כל מקום שנאמר "העם" אינו אלא הערב רב. הם אלו שמשה רבינו העלה, הם שמרדו בו ויצרו הנהגה שהיא היפך המציאות של משה, והם אלו שמנהיגים את הדורות האחרונים בכלל והדור

מלאכת כפים מסודרת, ולפי זה קובעים שידוכים. הכל עולם של דמיונות שאין לו קיום.

עד כדי כך הפך ה"ממון" להיות כח של הנהגת החיים!

"ארבעים יום קודם יצירת הולד, בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני, בית פלוני לפלוני" (סוטה ב ע"א). אבל כשנופלים ממדרגת ממשלת הדעת להנהגה של ממון, כביכול גם מה שנגזר למעלה בזיווגו של אדם - האדם במעשיו יכול להטות את זיווגו.

אין פלא על כמות הגירושין שקיימים בדורנו. ומוכן שישנן סיבות נוספות לכך, אבל אחד מהם הוא מחמת שסיבת השידוך מעיקרא אינה נקבעת לפי ממשלת הדעת אלא לפי הנטיות הבלתי אמיתיות.

נבין ברור: זוהי 'הנהגה' של ממון. אין זה פרט של נפילה אלא עולם המונהג על ידי ממון, ולכן יותר קשה לצאת משם.

כאשר נופלים ממדרגת "עץ החיים" - תורה, נופלים לא ל"עץ הדעת" טוב, אלא ל"עץ הדעת" רע. "כי שמעת לקול אשתך" - אומרים רבותינו (ש"ה הק' כי תצא): "קול" בגימטריה "ממון". זה עומק נקודת הקלקול.

חז"ל (ר"ה כא ע"ב) אמרו: "חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד". וכיון שחסר אחד - אין הנהגה שלמה של דעת, וכאן חל כח הממון לעקור את הכל. 'ממון' אותיות 'מום נ', הממון נוגע במעמקים הללו של החסר אחד, ומנסה להנהיג את כל קומת הבריאה. וככל שנקודת הממון מנהיגה את האדם - כל חייו משתנים מן הקצה אל הקצה.

יצא אדם לפעלו

הזכרה לעיל המציאות של "בנפשו יביא לחמו", "יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב".

יש את הנדון של עצם היציאה לעמל הפרנסה, ויש את הנדון להיכן יוצאים. בשעה שהאדם כן עמל לפרנסתו [אם זה שיעור מדרגתו וחלקו, או בנשים היוצאות לעבודתן], מהו שיקול ממשלת הדעת שצריך להיות בענין המלאכה שבה האדם יעסוק?

ה"חובות הלבבות" (שער הבטחון פ"ג) אומר, שהאדם צריך לראות את הנטייה הטבעית שהקב"ה נתן לו. הנטייה הטבעית היא הכח של גדרי ההשתדלות שהקב"ה נתן לו, ודרכה עליו לפרנס את ביתו. כשממשלת הדעת שולטת - הרי שכך הוא נוהג. אבל כאשר ממשלת הדעת מסתלקת וממשלת הממון היא השולטת, האדם מרגיש שהממון בא לפי שליטתו והוא אינו בוחר את המלאכה שהיא לפי חוק טבעו, בגדרי ההשתדלות שהקב"ה נתן לו, אלא את המלאכה שנראה לו שאפשר להרויח בה יותר. כמו כן, הוא הולך לעסוק במקומות שגדרי הדעת מכריעים שלא לעסוק בהם, אבל

ממשלת הדעת, וכן שאר כל החלקים כולם. וכאשר משם מגיע השפע של חיי החומר וחיי הממון, הרי זה "כאילו נבנה בית המקדש בימיו" (ברכות לג ע"א). אבל כשהאדם ח"ו אינו בוחר בחיי האמת אלא נוטה אחרי הרגליו, אחרי סביבותיו ואחרי אנשי דורו, הרי שהוא נופל למעמקי החורבן.

מי שמנהיג את הדור שלנו הוא "עגל הזהב" - זה הכח הפנימי. כנגד כך עומדים חכמי הדור, עיני העדה, להלחם כל הזמן כנגד אותה ההנהגה, אבל זו ההנהגה שנמצאת באופן הטבעי בדור שלנו, זה עומק החורבן.

בדור שלנו, אותם אלו שעשו את העגל ואמרו "אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים", ממשיכים לעמוד הלאה כסדר ומנסים להנהיג, והם מציירים: "זה האיש משה לא ידענו מה היה לו". הבחירה האמיתית המונחת בפני כל יחיד ויחיד היא - לבחור מהו הכח שמנהיג אותו. כאשר הכח שמנהיג את האדם הוא השי"ת ותורתו, והוא משעבד את חיי החומר לאותו עולם פנימי - הרי זה כאילו נבנה בית המקדש בימיו.

עלינו לברוח כמפני אש מאותה הנהגה של "אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים". שתחילת השיקול ועומק השיקול של האדם לא יהיו מהמציאות של הנהגת העולם, מהמציאות של הנהגת הממון, אלא מחיי טוהר, חיי קדושה, חיי אמת, חיי תורה, חיי "קרבת אלוקים יחפצון" (ישעיה נח, ב).

יתן השי"ת ונזכה עוד היום שיבנה בית המקדש, אמן ואמן.

[מוצאי שבת חזון, אור לז' מנחם אב התשע"ז

מודפס בספר עולם ברור]

קו ישיר לשמיעת

שיעורי מורנו הרב

שליט"א

ב'קול הלשון':

ישראל 073.295.1245

USA 718.521.5231

להגעה ישירה לשיעור דרך קול הלשון,
מתקשרים לקול הלשון או למספר הישיר הנ"ל

ומקיימים: כוכבית [*] סולמית [#] -
11553533 [מספר שיעור] -
סולמית [#]

האחרון בפרט. זהו לא ממון לעצמו, זו הנהגה של ממון, מעמקי חטא העגל - "ודי זהב".

שפע של קדושה

מאמר הכתוב: "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", משם בא כל השפע לעולם. כאשר השפע מגיע כצורתו הראויה, הוא מגיע מתוך הדברי תורה עצמם, זהו שפע של קדושה.

הדוגמא השורשית והיסודית לכך היא מה שאמרו בגמ' על משה רבנו (נדרים לח ע"א): "אין הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו אלא על גבור ועשיר וחכם ועניו - וכולן ממשה". ועשיר למדו מ"פסל לך שני לוחות אבנים", כפי שמביא רש"י (שמות לד, א): "הראהו [הקב"ה] מחצב סנפירינון מתוך אהלו, ואמר לו: הפסולת יהיה שלך, ומשם נתעשר משה הרבה".

עומק הדבר שמשם נתעשר מפסולתן של לוחות הוא, שעושר לא בא כהנהגה לעצמה אלא מהנהגה של תורה. "פסולתך!" זוהי פסולת, ההנהגה נמצאת בדעת, והממון משתלשל מאותו מקום. זוהי מדרגת משה רבנו.

כך גם היה אצל רבי הקדוש שזכה לשני שולחנות. כל הששה סדרי משנה סודרו ע"י רבי, ומשם הגיע הממון. זהו ממון שמגיע מתורה.

אבל כשמתגלה עומק נקודת הקלקול - מתגלה עושר לעצמו. לא עושר שמשתלשל מפסולתן של לוחות אלא מתגלה עושר - ובדקות, דמיון של עושר - כמציאות לעצמו. העושר הזה הוא הפך ממשלת הדעת. זה עומק נקודת הקלקול.

בית המקדש הוא מקור השפע שבה לעולם, כמו שאומרת הגמרא (יומא לט ע"ב): "בשעה שבנה שלמה בית המקדש, נטע בו כל מיני מגדים של זהב, והיו מוציאין פירות בזמניהן". כל ההמשכה והשפע של העולם - זהב, כסף וכו', הכל היה משם. זו צורת הבית בבנינו. אבל כשהבית בחורבנו, כשה"מציון תצא תורה" באתכסיא, לא נראה שהשפע בא ממקום השולחן, וממקום המזבח שהוא מזין ומפרנס, אלא מתגלה שפע כמציאות לעצמו כביכול, "בארות בארות נשברים אשר לא יכילו המים" (ירמיהו ב, יג). כאן טמון עומק נקודת החורבן, בפנים של סוגיא דידן.

כל אדם שיש בו דעה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו

בחירת האמת נתונה לכל יחיד, ובה מונח ה"נבנה בימיו" שלו. מהו מקור השפע שממנו הוא יונק? מהיכן כח הממשלה שבתוכו?

כאשר כח הממשלה הוא ממשלת הדעת, הרי שה'מקום' נקבע לפי ממשלת הדעת, ה'זמן' לפי ממשלת הדעת, ה'נפש' נקבעת לפי

תורת הרמז

בסוד מלכות, וענין ה'מקום' הוא גם בחינת מלכות. וכן תפל שתפלו ואמרו נפשנו קצה וכו', חטאו בדבור, בסוד מלכות.

הספר בחינת מלכות. ולכך מתחיל בדין ותוכחה. וכן סוף הספר 'ולכל היד החזקה', בחי' דין. ולכל המורא הגדול, בחי' דין. אולם גם פנימיות הדין היא חסד. ולכך רמז באותיות הראשונות שבספר, א"ל. וכן אות ראשונה ואחרונה א"ל. וכן כשתמנה מספר הדברים שהוכיחם, הם ז'. כנגד מלכות, מדה שביעית. וזהו הענין שדיבר אל כל ישראל, בחי' מלכות, סוד השכינה שכוללת את כל ישראל.

ובזה יובן ענין 'אחרי הכתו את סיחון'. וברש"י מבואר שהוכיחם דייקא אחר שנכנסו לקצה הארץ, שכבר כבשו סיחון ועוג. ארץ בחינת מלכות, ולאחר שהיתה אחיזה במדה זו, דיבר את ספר דברים, בחי' מלכות. ואולי משה בחינת חמה, ת"ת. יהושע בחינת לבנה, מלכות. ולפני מיתתו הכינם להנהגת יהושע, בחינת מלכות.

'באר' את התורה הזאת. (ה, א) באר לשון ביאור ופירוש. וגם לשון באר, בור. הענין. כל נוק' בחינת באור ופירוש לחכמה, דוכרא. וכן באר בור, בחינת נוק'. והבן.

'ודי' זהב'. (א, א) וברש"י, 'הוכיחן על העגל שעשו בשביל רוב זהב'. הענין. יש שני סוגי ברכות, מצד חסד, ברכה באיכות. שמעט שאוכלים משביע וכד'. וברכה מצד הדין, בחינת ריבוי. דכל ריבוי הוא מן הדין. ולכך כאן שהיה ריבוי מן הדין, נעשה עגל, דין.

'בארץ' מואב הואיל משה באר את התורה. (ה, א) מואב לשון מאב, בחינת בינה שבאה מחכמה, אב. באר משה, באר לשון באר מים, בחינת בינה. וכן לשון ביאור. בחינת בינה שמבארת החכמה.

'שרי' אלפים'. (טו, א) בחינת אצילות, כתר. שרי מאה בחינת בריאה, חכמה. שרי חמישים בבריאה, בחינת בינה, נ' שערי בינה. שרי עשרות יצירה, ז"א. שהם שרים על היחידות, בחינת עשיה, מלכות.

הנה בפ' דברים קוראים תמיד הפטרת חזון. וכך נקראת השבת, 'שבת חזון'. הענין. חזון עם הכולל גימ' ע"ב, כנגד ע"ב אומות. ובשבת זו שבתוכה חל ת"ב, ובה נולד משיח שהוא הכח המבטל את כח האומות. וכבר בשבת מאיר אור זה, דכל אור שיש בששת ימי המעשה, שורשו בשבת. כנודע.

ספר דברים הוא חזרה. ולית מידי דלא רמיזא באוריתא. וענין החזרה בתורה, שאדם צריך לחזור, נרמז כאן שורש סיבת החזרה, מפני השכחה. ושורשו בנזק, מלכות. ולכך ספר דברים

ענין תוכחה. שורש כח, כנגד כ"ח זמנים. ענין תוכחה לשון גילוי ובידור. וענין זמן לשון מזומן ומוכן. כי ענין זמן הוא גילוי של העת הזו. ולכך ספר דברים שהוא כנגד בחינת מלכות שהיא גילוי, התחיל בתוכחה. ולכך אמרו בסנהדרין ק"א, 'אר"י מפני מה זכה ירבעם למלכות מפני שהוכיח את שלמה, מדה כנגד מדה'.

'כל' דין שדן דין אמת לאמתו, נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית. הענין. שעיקר הבריאה הוא לצורך בירור הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה כנודע. ולכך דין שדן דין אמת, ומחזיר הממון לבעליו, נעשה מעין תקון זה.

'אי' בגמ' סנהדרין, 'תחלה צריך לבצוע, ואי לאו, משפט'. הענין. שמשפט הוא דבר נגלה ומוכן. משא"כ בציעה ופשרה, אין לה הסבר והיא נעלמת. הדבר מרומז במלת משפט, שורש, פשט. דבר גלוי ופשוט. (היפוכו טפש, שאין מבין אפילו דבר פשוט וגלוי) אולם בציעה אותיות בצע, צבע. שהוא כיסוי. וכן עצב שנחסר לו דבר ונעלם ממנו. (שכל ענין חסרון, רק העלם כנודע) וזו בחינת בציעה שהוא נעלם.

'והנכם' היום, ככוכבי השמים לרוב'. (י, א) הענין. יום בחינת אור, ולכך נמשלו לריבוי כוכבים, ריבוי אור.

'לא' אוכל לבדי שאת אתכם'. (י, א) ופרש"י, שישראל מתחייב אם אינו דן כראוי, משא"כ העכו"ם עי"ש. והענין, כי פה בחינת מלכות. ישראל יש להם שייכות לבחינת מלכות, שהקב"ה מולך עליהם. משא"כ אצל עכו"ם, בחינת ממשלה. ולכך בישראל חייב הדין אפילו בדבור פה.

פה בא"ת ב"ש צו, בחינת צותא או זרוז היא במלכות. ועיקר מדריגה זו היתה אצל משרע"ה פה אל פה אדבר בו.

עיקר תכלית ישראל הוא תורה, ועיקרה להוציא בפה כמ"ש חז"ל. ובזה נבדלו מן האומות. ותורה זו ניתנה לבני"ע ע"י משה ודוק'.

אותיות לפני פה, דע. בחינת משה, דעת. היפוך המדבר הוא אלם, עם האותיות בגימ' דע.

'כי' בשנאת ה' אותנו'. (כז, א) כאן יש שורש לבית שני שחרב בשנאת חנם. כן ע"י ההרגש שהקב"ה שונא אותם, נגרם שיחרב הבית בשנאה. כמ"ש אתם בכיתם בכי' של חנם, ולכן עתידין לבכי' של דורות על חורבן הבית.

'ודי' זהב'. (א, א) ענין העגל שנעשה מזהב. זהב בחינת דין, וכן עגל הוא שור, בחי' דין.

'בין' פארן ובין תפל'. (א, א) וברש"י, 'אמר ר"י וכו'". הענין שנקרא ע"ש המקום שבו חטאו. ערבה וסוף. כי ספר דברים היא

החזרה. וזה מושרש בתוה"ק, שיש ה' ספרים, ד' ראשונים הם לימוד, וה' הוא חזרה.

שהוא בבחינת מלכות, הוא חזרה לבטל את השכחה. וכן נודע שבתחילת כל עמוד בש"ס יש ברש"י ובתוס' ד' שורות, והוא רמז שצריך ללמוד כל דבר ד' פעמים. ואח"כ מתחילה בחינת

תורת הרמז: חודש מנחם אב

ושיש לעשות לכל איש ואיש כרצונו. ולכך שפיר שאלו לחכמים "על מה אבדה הארץ", שחכם אמיתי יודע מעמקי הלב.

מנין ימי בין המצרים כ"א, כמנין אך, מיעוט. בחינת ריבוי, שמחה. ובחינת מיעוט, עצב, צמצום. וזה הענין שדוקא חודש אב הוא חודש האבלות, כי אב לשון התחלה, והתחלת שורש הבריאה צמצום. ועוד, אב בא"ת ב"ש ת"ש, בחינת תש כוחו כנקבה, בחינת צמצום.

תחלת האבלות מי"ז בתמוז. י"ז גימ' טוב, עד ט' באב. ואמרו בגמ' ב"ק, רואה ט' בחלומו סימן יפה לו, משום שפתח בו הכתוב לטובה. והענין, שגם כל הרע תכליתו הטבה. ולכך נרמז בין בתחלה בין בסוף שהכל בחינת טוב. ולכך נקרא ת"ב מועד, כי כל מועד נקרא יום טוב דיקא.

ענין שיושבים בת"ב על הארץ. ת"ב ענין עצב, יסוד העפר שממנו נמשכת העצבות, ולכך יושבים עליו. ונאסרה ישיבה על כסא. דבית שני חרב על שנאת חנם, בחינת פרוד, ששורשו בעמלק, שעליו נאמר שכל עוד שקיים בעולם אין הכסא שלם, ולכך אין כסא בת"ב. וכן נאסר בתשמיש המטה שהוא בחינת חבור, ות"ב בחינת פרוד.

עיקר שריפת הבית בעשירי. ביהמ"ק בחינת שכינה, מלכות, שהיא מדה עשירית. ולכך דוקא ב' חרב ביהמ"ק.

נשרף באש. אש בחינת קו שמאל, דין, והוא כח המחריב. **היו ב' מקדשות**. מקדש ראשון חרב ואחר ע' שנה שבו ובנו את ביהמ"ק השני. וזה כנגד החורבן הראשון, ז' מלכים שמתו. וחורבן שני, כנגד חטא אדה"ר, שזה חורבן ע"י הנחש בחינת לשה"ר. וביומא אמרו, "אחרונים שלא נתגלה עוונם לא נתגלה קיצם". וכן ידוע מהאריז"ל שעד לעת"ל לא תהיה השגה בחטא אדה"ר, וזוהי בחינת לא נתגלה עוונם.

"איכה". וברש"י, "זהו בה ג' אלף ביתו"ת וכו'". כנגד ג' קוין, חד"ר. "הוסיף עליו אני הגבר", שהוא שלש אל"ף ביתות וכו', כנגד מלכות שכוללת כל ג' קוין.

"בגדו בה", שורש בגד, בא"ת ב"ש שקר.

"היו צריה לראש". ביאורו, ראש, משפיע ונותן לכל האברים. ועתה בגלות צינורות הקדושה סתומים, והשפע בא בצינורות של סט"א. וז"ש "היו צריה", סט"א, "לראש", וממנו בא השפע.

ענין שנקרא אב. דמצינו באברהם שנקרא ע"ש "אב המון גוים נתתיך". וענין שם אב, שפעמים מתנהג ברחמים, ולפעמים בדין, הכל לפי צורך השעה. והוא ענין אברהם, שהוא גם שורש לאומות שהם ישמעאל ועשו, והוא בחינת חודש אב, שעתה הוא דין לנו, אולם ממנו תצא הגאולה, דבט' באב נולד משיח.

אמרו בגמ' קדושין "עד כ' שנה יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע לכ' ולא נשא, אמר תיפח עצמותיו". והלשון "תיפח", הוא כנגד "ויפח באפיו נשמת חיים". אולם הענין, שנאמר באדה"ר "עצם מעצמי". ולכך מי שאינו נושא אשה, חסר שלימות עצמותיו. ולכך אמר "תיפח עצמותיו" דיקא. וכן עצם מלשון אמצע, שהוא בחינת חיבור זו"נ, והבן.

פסק הרמב"ם, דמי שנפשו חשקה בתורה, מותר להתעכב בנשואין. ואע"פ שאמרו "כל ימיו בהרהורי עבירה", והקב"ה אומר "תיפח עצמותיו", י"ל דאמרו בקדושין "אמור לחכמה אחותי את" על התוה"ק. וא"כ היא בחינת אשה, והעוסק בה חשוב כנשוי, וחדושי תורותיו הם הם בניו, כמ"ש בזוה"ק.

יום מיתתו של אהרן ר"ח אב. בחינתו "אוהב שלום ורודף שלום", והחורבן בא על ההיפך, שנאת חנם.

שנינו בנדרים פ"א, "א"ר אר"י מאי דכתיב 'מי האיש החכם ויבן את זאת'. דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקב"ה בעצמו, דכתיב 'על עזבם את תורת' וכו'. אר"י אר"י שאין מברכין בתורה תחילה". ובר"ן שם בשם ר"י, "עד שפירשו הקב"ה בעצמו שהוא יודע מעמקי הלב שלא היו מברכים בתורה תחילה", כלומר שלא היתה התורה חשובה בעיניהם וכו'. וזה צ"ב, דאם היה דבר במעמקי הלב, מדוע שאלו מהחכמים, דמהיכן ידעו? דבשלמא נביאים יודעים נסתרות, אולם חכמים מנין ידעו. והנה ידוע דכל דמצינו תנאים ברי פלוגתא במקומות רבים, טעם הדבר דכל אחד לפי תוכן נפשו ומחשבתו חושב הדבר, וכיון שתוכן נפשם שונה לכך נחלקו במקומות רבים, וכ"א סובר לפי שורש נשמתו. והנה במחלוקת ב"ש וב"ה מצינו בגמ' יבמות, שב"ש דרכם היתה החידוד ודרכם של ב"ה חכמה. כלומר, דמצינו בגמ' (ב"ב כ"ב) "הרוצה להחכים, יעסוק בד"מ. והענין שחכמה היא לחיות ולהרגיש מהות חברו, ולראות על פניו מחשבותיו ורצונו. והוא ענין דיני ממונות לראות אם מכזב. וזו בחינת הלל, שהרגיש כל אחד ברגשותיו, שהיה מקבל כל אחד בנחת וסבר פנים יפות. והם ב"ה אמרו "כלה נאה וחסודה", מכאן אמרו "לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות".

ספרי מורינו הרב שליט"א

פירושים

מסילת ישרים (ביאור בלבבי משכן אבנה – סט ב' כרכים)
דרך ה' ח"א (ביאור בלבבי משכן אבנה) אָזל
נפש החיים שער ד' (ביאור בלבבי משכן אבנה)
בעל שם טוב עה"ת (בראשית) עם ספר להב אש
(ביאור בלבבי משכן אבנה)

ענינים

בלבבי משכן אבנה הכנה לשבת קודש אָזל
ספר שאל ליבי תשע"ח-תשע"ט (שו"ת)
קונטרס וחי לעולם – בעניני השעה אם שו"ת
תורת הרמז – פרשיות חומש אָזל
ספר התבודדות
עולם ברור (אוסף דרשות לבני עלי"י)

קבלה

פירוש בלבבי משכן אבנה על פתחי שערים אָזל
פירוש בלבבי משכן אבנה על עץ חיים אָזל
פירוש בלבבי משכן אבנה על רחובות הנהר אָזל
פירוש בלבבי משכן אבנה על קל"ח פתחי חכמה אָזל

תרגומים של ספרי מורינו הרב שליט"א (בלע"ז)

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א – בתרגום אידיש אָזל
ספר בלבבי משכן אבנה חלק א – בתרגום צרפת אָזל
ספר בלבבי משכן אבנה חלק א – בתרגום ספרד אָזל
ספר בלבבי משכן אבנה א – בתרגום רוסית אָזל

סדרת בלבבי משכן אבנה

בלבבי משכן אבנה א, ב, ג, ד, ה, ו
(בענין צורת חיים של קרבת ה' חושית)
בלבבי משכן אבנה ז, ח, ט (גילוי התמימות)
בלבבי משכן אבנה על מועדי השנה (סט ב' כרכים)
בלבבי משכן אבנה עה"ת – תשס"ו (ב' כרכים) אָזל

סדרת דע את (כנין הנפש)

דע את עצמך – הכרת הנפש
דע את נפשך – בנין כוחות הנפש
דע את הרגשותיך – עולם ההרגשה
דע את מחשבותיך – עולם המחשבה
דע את דמיונך – עולם הדמיון
דע את נשמתך – גילוי הנשמה
דע את הויתך – גילוי הוית הנפש
דע את מנוחתך – מנוחת הנפש
דע את גאולתך – גאולה פנימית
דע את ביתך – בנין הבית היהודי
דע את ילדיך – חינוך ילדים

סדרות המידות במהלך הארבעת היסודות

דע את מידותיך – יסוד העפר חלק א אָזל
הכרה עצמית והעצמת הנפש
ארבעת היסודות – יסוד העפר - תיקון כח הריכוז
ארבעת היסודות – יסוד המים - תיקון כח התאווה
ארבעת היסודות – יסוד האש – תיקון כח הכעס

Building A Sanctuary In The Heart, Vol. 1-2

Getting To Know Your Self

Getting To Know Your Soul

Getting To Know Your Feelings

Getting Ready For Your Redemption

Getting To Love Your People

Getting To Know Your Home

Bilvavi – On The Path (*Mesilas Yesharim*)

Bilvavi - On The Holy Days

Bilvavi – On The Parsha (*Bereishis-Shemos*)

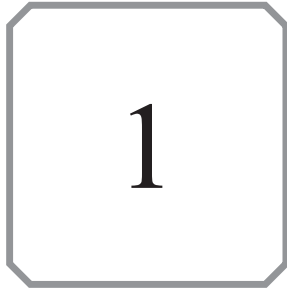
Bilvavi – On The Parsha (*Vayikra-Devarim*)

Gateways To Hashem For Today's Jewish Woman

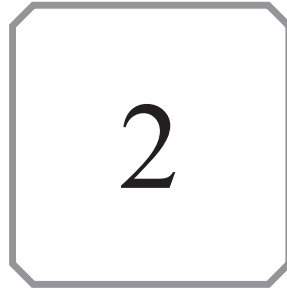
Self-Recognition (*to be printed soon*)

קול הלשון

073.295.1245 • 718.521.5231 2»4»12

צורת אדם

בלבבי משכן אבנה חלק
א-ט

סידרת "דע את"

התבודדות

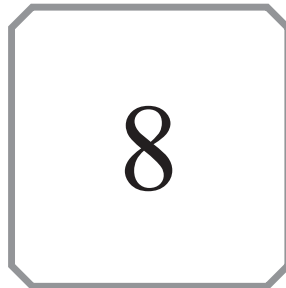
תפילה

ספרי קודש

דרשות

ארבע יסודות המידות

פרשת השבוע

10 < מועדי השנה 11 < תורה, גמרא ושולחן ערוך
12 < האנציקלופדיה בלבבי משכן אבנה

שיעורים בארה"ב אייר תשפ"ג

ומקיימים: כוכבית [*] סולמית [#] - 372319 (מספר שיעור) - סולמית [#]

הפצת ספרי קודש
רח. דוד 2, ירושלים
02.623.0294
ספרי אברמוביץ
רח. קוטלר 5, בני ברק
03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
ספרי מאה שערים
רח. מאה שערים 15, ירושלים
02.502.2567

להצטרפות
לרשימת העלון
ולכל ענייני העלון
bilvavi231@gmail.com
052.763.8588

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 USA 718.521.5231

בענין דרך בעבודת ה'

שאלה... אם הוא עושה הפוך...?

תשובה... אז צריך לבחור את מה שהכי קשה כי אולי זה הכי לא מתאים? יש כלל שאם זה קשה סימן שהיצה"ר מתנגד, אני אומר לך... תתחיל להרוס בניינים מהבוקר עד הלילה ואם זה קשה סימן שיצה"ר מתנגד. דבר שהשיקול דעת אומר שזה מתאים ויש קושי אז אפשר להעמיד אותו, אבל קושי, עוד פעם, כל אחד מהמבחנים האלה זה תוספת לשאר כל החלקים אפשר לקחת את זה כנקודת בדיקה, אבל כל אחד מן הדברים הוא לא בדיקה גמורה. אין כאן נביא שבא ואומר לאדם מה לעשות

תשובה... אם קושי זה כאחד משורה שלמה של בחינות, יש לו מקום כנקודת מרכיב, אבל קושי לבד הוא לא נקודת מרכיב, משיכה לבד הוא לא נקודת מרכיב, וכן ע"ז הדרך. יש אדם שרוצה לעשות משהו יש לו התנגדות במשפחה, אז אומר אם יש התנגדות במשפחה סימן שזה אמיתי, ועוד ועוד דוגמאות לרוב, אין שום ראייה לכלום.

שאלה... יש אדם שהנשמה שלו מרגישה שזה הדרך, הוא לא בירר משהו, אני לא צוחק, ברצינות.

תשובה... השאלה אבל מי אמר שזה הנשמה שלו. בכוונה נקטתי דוגמא של אדם שנסע ביום כיפור והוא אומר שהוא בטוח שהוא מרגיש בעומק לבבו שזה מה שצריך לעשות, מי אמר שההרגשה שלו היא מהמקום הטהור שבו, אולי ההרגשה שלו נובעת מהמקום הלא נקי שבתוכו, רק כיוון שהוא לא נקי, אז הוא מרגיש שזה המקום הכי עמוק שיש בתוכו, והמקום הזה הוא לא נקי.

שאלה... אבל אין פה מה להצביע, הכל פה

זה רוחניות, עבודת ה', וזה נראה לו טוב, הוא מרגיש שכאן הוא יכול לגדול, הוא לא בירר אחד על אחד זה מול זה, אבל הוא מרגיש שדרך זה שם הנפש שלו..

תשובה... עוד פעם, בכוונה נקטתי דוגמאות והבאתי ג' מעשיות בדווקא, לא רק באופן חיזוני של ספודיק, אלא בכוונה נקטנו את הדוגמא של ר' חזקאל על אמונה, ר' חזקאל חשד שכל ימי חייו הוא עוסק באמונה, אמונה, וכל זה נובע מכח שיחה אחת ראשונה. אז אדם שכל חייו מרגיש שהוא שייך למקום מסוים אולי כולו נובע מחוסר הכרת עצמו וחוסר הכרת דרך ומשיכה חיזונית.

שאלה... זה לא משיכה חיזונית, אבל זה דרך בעבודת ה'.

תשובה... עוד פעם אבל הדוגמא של אמונה זה בודאי דרך בעבודת ה', והיא דרך אמיתית בעבודת ה', ואפ"ה היה לו חשד. אז אדם שפתאום מרגיש שהוא שמע שמוע"ס פלוני באיזה חוג מסוים, קרא עלון חדש שהוציאו כי מישהו תרם 50 מיליון דולר להפצה, ולאט לאט הצליחו לשבש את כולם, אז ממילא זה ראייה באמת לנקודה הזו, מה ראייה.

שאלה... דרכים אמיתיות בעבודת ה'.

תשובה... עוד פעם לא אמרתי שהדרכים לא אמיתיות, אבל זה שזה מושך אותו זה מחמת כל מיני כלים חיזוניים. יכול להיות שהדרך היא אמיתית מאד, אבל היא לא שייכת אליו. יש שתי מקומות תורה שהאדם יכול ללכת ללמוד, אחד צריך ללמוד או"ח, השני לומדים חו"מ, הוא הולך למקום של חו"מ כי שכנעו אותו והוא מרגיש משיכה, אבל אליבא דאמת הוא שייך לאו"ח. זה לא אומר שהמקום של חו"מ הוא לא נכון, יכול להיות שהוא נכון מאד.

שאלה... אבל הוא מרגיש שאם זה לא מתאים לו משהו פה נתקע, אבל אם הוא ממשיך והכל טוב.

תשובה... בחלק גדול מהמקרים אדם לא מרגיש ששום דבר נתקע, כי הוא חי בעולם חיזוני והוא נכנס לחיצוניות של מה שנמצא שם, והחיצוניות עם החיצוניות ודאי שהיא לא מתאימה לגמרי אבל הוא לא רואה את נקודת הקושי וממשיך את זה הלאה. אם הוא היה מברר את האמיתות של הדברים הוא לא היה רואה שזה נתקע אלא היה רואה שזה לא מתחיל.

שאלה... יש קושי גדול לברר את הדרכים, לא רק מצד שזה הרבה עמל, אלא כמו שהרב אמר, בדר"כ האנשים עצמם שחיים את אותה דרך לא יודעים מה הם חיים, והדברים הם בדר"כ תורה שבע"פ, לא שהרב כתב בדיוק מה לעשות, אדרבא כל התורה של המהלך הפנימי הזה הוא תורה שבע"פ של רב ותלמיד, היום התלמידים לא יודעים בכלל מה הם עושים, אולי הרב שלהם יודע, ולרב אני לא יגיע, אז איך אני יברר מה מהתלמידים? מהספרים אני לא ילמד, כי זה דברים שבתורה שבע"פ בדר"כ, ולא דברים שכתוב בספר בדיוק מה הוא חולק עליו, תמיד כל אחד כותב הכל, וצריך לעבור ולראות מה הדקויות בשתי הדרכים, אז איך אני יברר.

תשובה... ודאי שבאופן טבעי אי אפשר להגיע לנקודת בירור, אבל כל החיים באופן טבעי האדם לא יכול להגיע לשום השגה רוחנית, כל החיים בנויים באופן כזה שבחשבון שכלי אדם לא יכול להשיג כלום, אם אדם הגיע לחשבון שכלי שהוא יכול להשיג משהו, צריך לדעת שלנקודת האמת הוא לא הגיע. החיים בנויים באופן כזה שהקב"ה יצר מהלך שהעולם הוא מקום של העלם, באופן כזה שאי אפשר להשיג שום נקודה אמיתית. בשביל להשיג

הוא לומד בעצמו, אבל במיוחד בעבודה אם לא ידע דבר מגוונים בעבודה איך הוא יבנה לעצמו, מדעתו הרחבה.

תשובה לא מדעתו הרחבה לעצמו, ודאי שאדם צריך לחפש רבותיו, ודיבוק חברים למצוא את אותם בני עלייה, ובצירוף לרבותיו, בצירוף לדיבוק חברים, בצירוף לעמל עצמי, ובצירוף לתפלה, וכוונה לשם שמים, בתוך העלמא דיין, כנראה זה הגבולות שהקב"ה רוצה מהאדם.

שאלה מה הכוונה לברר את הדרך שבה הוא גדל.

תשובה בבית מדרש שבו הוא נמצא, בקהילה שבה הוא נמצא, שיחפש את אותם אנשים הכי מובחרים שקיימים במקום שבו הוא נמצא, וינסה ללבו. ואם אין שם, מה שיש זה מה שהוא יכול לעשות, יותר מזה הוא לא יכול לעשות. עוד פעם, יעמול, רבותיו שם, ידידיו וחבריו הבני עלייה שקיימים שם, תפלה ויגיעה וכוונה של טהרה, כמה שהוא יגיע הוא יגיע, זה רצונו ית'.

שאלה אי אפשר ליצור יש מאין על מה שלא קיים.

בענין דרך הרבים (רב דסלר - לחטוף הכל) ודרך היחידים (דרך הרב - בירור מה שייך לנפשי)

שאלה הרב דסלר אומר שצריך כל מה שבא ליד, מוסר חסידות, כי אחרת האדם לא יגיע לשום מקום, אז לכאורה זה דרך חדשה, זה נגד מה שהרב אמר.

תשובה צריך להגדיר, מה שאתם אומרים זה נכון, מה שנאמר בדברי רבותינו שבדורא בתראה, המשל הידוע של הרב הוטנר עם שני החתנים שאחד היה אוכל מאכלי חלב והשני מאכלי בשר, לאחר שירד מדרכו התחברו השולחנות, כל זה נכון בשביל ההדרכה לכלל שבין כך חיים בעולם חיצוני. אבל אנו באים לדבר על אלו שרוצים להיות בני עלייה. הדרכה לכלל הכולל היא בודאי נכונה, כי הלוואי שעם כל הצירופים יחד ישאר איזשהו ריח של יהדות. אבל שבאנו להעמיד צורה של עבודה של יחידים, היחידים חייבים לברר את עולמם.

שאלה הגמ' בסוף מכות בא חקוק והעמידם על אחת, שרק אמונה.

תשובה כן, אז לפי חבוק לא צריך לא יראה לא אהבה לא דבקות לא תיקון המידות?

...דרך האמונה הוא השביל להגיע לאותו דבר, ומתוך האמונה עכשיו מהי הדרך. יש דרך אחת עכשיו כולם הולכים בתוך האמונה ואין שום דרכים בתוך זה?

שאלה זה היה הנושא שם, הנושא שם היה מה דרך העבודה.

תשובה כן, אבל בתוך ההתחלה הזו שנקראת אמונה, עדיין יהיה את כל השבילים בתוך זה עצמו.

שאלה שאדם מברר כמה דרכים זה יוצר בלבול לנפש, כי זה לא נשאר רק בשכל.

תשובה מה שאתם מעלים זה נקודה שורשית כללית שהיא גם נקשרת לכאן, יש מהלך של וידעת היום היום והשבת אל לבבך, יש

כל נקודה אמיתית הוא צריך מתנת שמים. אין דרך, מי שיגיד שיש דרך להשיג נקודה אחת אמיתית בעולם סימן שזו דרך שאינה של הקדושה. זה דרך איך לעבוד, זו לא דרך איך להשיג. עכשיו, ולפיכך, כל מהלך חיים שאדם רוצה להשיג אותו, הוא לעולם מגיע באופן נעלם. אז תמיד נאמר, "כל אשר בכחך עשה", "לא עליך המלאכה לגמור ואי אתה רשאי להיבטל ממנה". ואם הוא יעמול כפי כוחו בכל הכלים שהוא יכול, והוא יתפלל מעומקא דליבא לקב"ה, ויכוון כמה שיותר לבקש את נקודת האמת, אז ה' יעזרוהו רוח ממרום כמו שהוא עוזר לכל מבקשי פניו ית' שבסוף הוא יכוון אותו איך הוא ישיג. אי אפשר לומר שיש מסלול, שלב א', שלב ב', שלב ג', ככה מגיעים, ככה עולים, אין כזו דרך בעולם.

שאלה אז אי אפשר לברר כל מה שהרב אמר בדרך של...

תשובה מה שאמרתם עכשיו זה נכון מאד, אפשר לעמול לברר, ואי אפשר באופן טבעי להגיע לבירור, נכון, הסברנו מה צריך לעמול לברר, לא לאיך אפשר להגיע לזה, אי אפשר באמת להגיע לזה באופן טבעי. אבל סוף כל סוף אדם צריך לסדר לעצמו עמל לפי הסדר הנכון, זה צורת העמל.

שאלה אולי שישקיע רק בתפלה ובקשה מה' שינחה אותו?

תשובה יש ג' עמודים שעליהם העולם עומד, אז למה האדם צריך ללמוד תורה שמבוקר ועד הלילה, יקח ספר תהלים וממילא ידע ברכות ממילא ידע שבת ממילא ידע עירובין.

אני אומר, אבל מה בין זה לעבודה ותורה, אם תפלה אפשר לקנות ע"י את הכל, אז למה צריך ללמוד שבת, צריך ללמוד עירובין, הוא כל היום ישקיע בתפלה ומן השמים יתגלה אליהו והוא ילמד אותו את הכל. למה לא ראינו בדברי רבותינו שהציעו לא לפתוח ספר מהבוקר עד הלילה ולהתפלל כ"ד שעות בכותל המערבי. אז ברור לכם שיש ג' עמודים שעליהם העולם עומד, אז כמו שזה נאמר בתורה זה נאמר גם בעבודה שצריך, בצירוף לעמל התורה מוכרחים תפלה, בצירוף לעבודה מוכרחים תפלה, אבל לבנות את כל החיים רק על תפלה, כמה תפלה וכמה עמל, ודאי שיש בזה דרכים ברבותינו, אבל להעמיד רק תפלה, זה לכאורה בודאי שלו.

שאלה ההגדרה לברר זה גם לנסות.

תשובה מה שאתה מעלה זה נקודה נכונה מאד, ודאי שדבר ראשון האדם צריך לברר בספרים, אבל חלק מהבירור שאדם עושה, האדם נוגע בכל מיני נקודות, אבל באופן קל, לא באופן שהוא משתית על גבי זה את כל החיים שלו, אדם לא יכול לבנות מהלך שלם לפני שהוא מבין מה שהוא עושה. לפעמים הוא יכול לנסות לברר את הנקודות, עוד נקודה ועוד נקודה פרט לעצמו מניסיון חיים שלו, אבל צריך גם לזה הרבה תפלה והרבה שיקול דעת, כי אם הוא נכנס יותר מידי עמוק ומתחיל להתבלבל, אי אפשר להגדיר הגדרות ברורות מאד כמה רק להתבונן וכמה להשתמש גם בפועל, אבל בודאי העמדתם נקודה נכונה שיש גם השתמשות בפועל שהיא חלק מנקודת הבדיקה.

אמת

שאלה לפי מה שהרב אמר, לכאורה שרוצים ללמד בחור בלימוד, מכירים לו כמה מהלכים והוא בונה לעצמו מזה איזושהי תפיסה איך

שאלה בשבטים, האבא והבן אותו מהלך בכללות.

תשובה יש שבטים בגוף, ויש שבטים בנשמה. יכול להיות שבגוף הוא מאותו שבט, אבל בנשמה הוא לא מאותו שבט. כמו שנאמר בסנחריב שבלבל את האומות, ומבואר בדברי רבותינו שזה לא בלבול רק באומות, זה בלבול גם בישראל שיכול להיות זה נקרא גלות בין הנשמה והגוף, שהנשמה לא נכנסת לגוף שמתאים לה, ואז האדם חי בסתירות עמוקות, כי מצד הגוף שלו הוא מרגיש שהוא שייך למקום אחד, מצד הנשמה שלו הוא מרגיש שהוא שייך למקום שני דוגמא בעלמא, בת שנולדה אצל שבט אחד [ועכשיו היא נושאת למישהו משבט אחר] אז יכול להיות אדם שיש לו כל מיני הרכבות.

שאלה ביום שנגנז ספר יוחסין, כהו עינים של חכמים.

תשובה אמת, אמת.

שאלה יש משל ידוע של המגיד מדובנא, לא יגעת בי יעקב וגו', אז זה שאדם מרגיש דחייה למשהו זה יותר אמין ממישיכה, או אותו דבר?

תשובה משיכה ודחייה לא ראייה לעצמה, מרכיב אחד מכלל המרכיבים הוא ראייה, אבל הוא לא ראייה לעצמו לשום דבר.

שאלה מה עם גדולי ישראל שדיברו בכזה תוקף שזה מתאים לכל הדרכים, גם בדרך הלימוד, גם בכל.

תשובה מה שהגיע לשורשו אז הוא מדבר בתוקף. כלומר, זה יכול להיות מקליפה, אבל שאתה מדבר בגדולי ישראל, אז הוא הגיע לשורשו, אבל זה עדיין שורשו.

שאלה אבל לומר שכולם מתאימים לדרך זו.

תשובה מהמקום שבו הוא נמצא, כך רואים את כל העולם.

שאלה שאדם לומד עוד דרכי עבודה, אז הנפש שלו נפתחת לדרכים הללו, אז איך יהיה לו ביקורת.

תשובה צריך שיהיה לו דעת חיצונית, כמו שדובר, אם הלב נפתח... צריך שיהיה דעת משקפת כל הזמן.

שאלה אדם רואה קטנותו מול גדולי הדור שהלכו בכך, והוא מרגיש שהוא לא יכול לשלול שום דבר, אז גם הביקורת שלו נהיית פחות.

תשובה לשלול זה משהו אחר, אף אחד לא מדבר על ביקורת. מדובר על התאמה שלי להדבר, זה שתי נקודות שונות.

שאלה גם היכולת שלו להכריע בין דרך לדרך נהיית קטנה ברגע שהוא מכיר את הגדלות שיש בכל הדרכים.

תשובה לעולם "אין לדיין אלא מה שעיניו רואות", באמת הוא לא יכול להכריע אליבא דאמת, כי זה מעבר להשגתו. אבל סוף כל סוף הוא חייב להכריע, אז הוא עמל, מתפלל לקב"ה, ומכריע בדבר שהבעומק עדיין אין לו כח להכריע, ואפ"ה חייבים להכריע.

שאלה [בענין כל המחלוקת שהיו...]

תשובה אז אתה שואל מה סוד המחלוקת דקדושה, במילים הכי עמוקות של שאלה.

שתי סוגי בני אדם, כל אחד הבעיה אצלו הפוכה. יש בני אדם שהוידעת שלהם הוא רחב מאד, אבל והשבת אל לבבך מאד קטן, וכל נקודה להשיב אותה מהשכל ללב היא עמל עצום ונורא אצלם. יש בני אדם שזה בדיוק הפוך, שכל מה שנכנס למח מיד משפך לתוך מציאות הלב, בין זה ובין זה צריכים לאזן בין מה שנמצא למח למה שנמצא ללב, אבל זה לא קשור רק לסוגיא דידן, זו בעיה כללית. אדם שכל מה שנמצא אצלו במח חודר מיד ללב, אנשים כאלו יכולים לסבול על הלב שלהם, יכולים לקבל התקפי לב, כי כל מה שנכנס למח יכול להגיע לנקודת הלב. צריך שיהיה לאדם מחסום בין המח ללב, מאידך צריך להיות שיהיה לו אפשרות להשיב ממוציאות מוחו למציאות ליבו.

שאלה הקושי של העבודה רואים אצל דוד המלך, כמה פעמים הוא מבקש "הייתי כשה אובד".

תשובה אמת, נכון מאד, בודאי. אמת.

שאלה המס"י בחסידות אומר שני היסודות שהרב אמר שצריך לעמול בעיון נורא לדעת את הדרכים, וגם להתפלל הרבה, אבל לכאורה זה מגיע בחסידות.

תשובה מה שהרמח"ל כותב בחסידות שהוא מדבר על משקל החסידות, אז הוא כותב את מה שאתם אומרים, זה נקודה שיש את מה שהאדם צריך לעשות מצד הדין, ויש את מה שהוא צריך לעשות מחמת שיש לו אהבת ה', ואיך הוא ידע מה אהבת ה' דורשת ממנו, אז צריך להגיע לאותה נקודה. אנו מדברים אפילו בתוך הזהירות עצמה, בתוך הזהירות איך האדם ידע מה דרכו בזהירות **תשובה**

שאלה היכן שהאדם נולד.

תשובה יש מי שכן ויש מי שלא, כל אחד והגלות שלו וכל אחד והגאולה שלו.

שאלה אז למה הוא נולד שם?

תשובה אחד נולד שם בגאולה, ואחד נולד שם בגלות. ...למה אחד נולד במצרים, למה אחד נולד בבבל?

שאלה אז איך אפשר לדעת?

תשובה אי אפשר לדעת כלום. אם לא עמלים ולא מבררים ולא מתפללים באמת אי אפשר לדעת, אה"נ, כן, החיים זה עמל.

שאלה המכתב מאליהו במקום אחר אומר אין לנו אלא למצוא האמת שבלב ולבקש אותה, ואומר אי אפשר למצוא, או שתתפוס את הכל שזה לכל העולם כולו, ואם אתה מדבר לבני עלייה אז תגיד להם את האמת, מה שקוראים מסירות נפש. לכאורה איפה המקום של...

תשובה אז זה אחת מהדרכים.

שאלה אבל כיוון שאין אפשרות זו האפשרות היחידה, אבל הרב כן יוצר כאן בירור בתוך העולם המבולבל.

תשובה זה לא מה שהרב דסלר אמר. הרב דסלר חידש שכיוון שאנו במצב מבולבל צריך לעבוד בנקודה? הקודמת של? על זה נקודת הנידון. אני לא מחדש, אני רק אומר שחוזרים לסבא מקלם. לא חידשתי.

שאלה כל אחד זה נראה שאוחז שזה הדרך היחידה.

שאלה אתה שואל מה הגדר של מחלוקת דקדושה. עוד פעם, זו ההגדרה. אז כל מחלוקת של קדושה הגדרתה היא שהחלק שולט על הכל, זה הגדרה של מחלוקת של קדושה. ניתן למשל את הדוגמא, יש את א"י וכל הארצות, אז יש את א"י וכל הארצות, ונאמר שעתידה א"י שתפשט לכל הארצות כולם, אז החלק רוצה לשלוט על הכל. זה נקרא "קרח" בלשון חז"ל, ששייך לאור דלעתיד. מה זה אור דלעתיד, שחלק אחד מאיר בכל. בתיקון, זה א"י מתפשטת לכל הארצות כולם. ואם לוקחים עכשיו את אותה הבחנה, אז אתה גורם לידי כך שאחד משתלט על השני. ובעומק בכל חלק יש את כל החלקים כולם, ומצד המבט הזה אז אני רואה את החלק שלי שנמצא בכל החלקים כולם. אז אם אני מבין שזה החלק שלי שנמצא בחלקים האחרים, זה תיקון, אבל אם אני חושב שהוא צריך לגלות את כל זה בשלמותו שם, זה נקרא שליטת המחלוקת.

שאלה אבל אם אני ישאל אותו למעשה מה לעשות, הוא יגיד את חלקו.

תשובה כי יש נשמות שבאו לעולם לתקן מכח שורש של מחלוקת, זה נקרא מחלוקת לשם שמים עתידה להתקיים עתידה להתקיים, לכן זה לשם שמים, אם זה לשם שמים אז היא גופא הבירור בא מנקודת ההתחככות, שזה הקב"ה חקק, יום שני, ויהי מבדיל בין מים למים, נברא בו המחלוקת, הקב"ה ברא מחלוקת, לא בני אדם המציאו מחלוקת מליבם, אבל אם זו מחלוקת לשם שמים אז היא מבררת מהו החלק ואיך נראה החלק ששולט על הכל, אז מי שהוא בר דעת משתמש במחלוקת דקדושה, ואם לא אז ח"ו קרח ועדתו.

שאלה כל אחד צריך לתקן החסרונות שלו, הרי בפרד"ס התורה, ישאלו אותו כל מה שהגמ' אומרת, אז כל אחד צריך לתקן רק מה שחסר לו, אז מה שייך "דרכים"?

תשובה כל אחד צריך לבנות את כלל כל הקומה כולה, ולתקן בפרטות את החסרונות שלו. עוד פעם, לבנות את כלל כל הקומה כולה ובפרטות את החסרון שלו, לא רק לתקן את החסרון.

שאלה בפרד"ס התורה...

תשובה מכלל רמ"ח לאויין ושס"ה עשין, תרי"ג.

שאלה כל אחד צריך לקיים את כל התרי"ג.

תשובה אז היא גופא כן, יש לו את הבנין הכללי ויש לו את התיקון הפרטי, אז איך הוא בונה את הכללי יש לו דרך איך הוא בונה, ואיך הוא מתקן את הפרטי שלו גם בה יש דרך.

שאלה איפה זה מתחלק לדרכים? צריך לקיים תרי"ג מצוות,

תשובה יש מחלוקת בתוך התרי"ג מצוות איך מקיימים אותה, באיזה דרך אני הולך בהלכה.

שאלה בהלכה זה שאלה של נכון או לא נכון.

תשובה לא, חס ושלום, אלו ואלו דברי אלוקים חיים, מחלוקת הפוסקים, הפמ"ג חולק על הט"ז, כמו מי אני ינהג.

שאלה מי שנשמתו מהצד הזה ינהג בצד הזה בכל העניינים.

תשובה בני אדם לא יודעים, אז הם בגלות, אבל אליבא דאמת מה היה צריך להיות, אם היה נביא מה היה אומר לי, אם שורש נשמותי שייך לדברי הט"ז ינהג כהט"ז, אם שייך למג"א ינהג כמג"א, אם שייך לפמ"ג ינהג כהפמ"ג.

שאלה הנביא היה אומר למי מתאים.

תשובה כן, רבותינו שהיו אמרו להדיא לכל מיני אנשים הרי לקיים כל מיני מצוות לחזר אחריהם מחמת שזה המצוה החסרה לו. וגם במחלוקת ההלכה היינו הך, אותו דבר.

שאלה זה מה שאמרו 'יתי לי'.

תשובה נכון, 'יתי לי' זה דברי חסידות עד"כ לא בחיוב, אבל אותו יסוד אה"נ.

שאלה זה גם בהלכה, לא רק בעבודת ה' מה שהרב אמר.

תשובה ודאי וודאי, אין צל של ספק, הכל זה אותו מהלך, יש שורשים, רק בהלכה למעשה בודאי שאם יש מחלוקת בש"ס ונפסק להלכה אין נפק"מ שאני מהשורש השני, אבל מדובר במחלוקת אחרוני האחרונים בודאי שזה תלוי בשורש נשמה.

שאלה אז איך הש"ע פסק אם יש דרכים אחרות.

תשובה לכן בא הרמ"א וחלק.

שאלה ואחריו?

תשובה אז גם חלקו.

שאלה הש"ע פסק לכולם.

תשובה עוד פעם אז למה נהיה מחלוקת, הגר"א הרי רצה להוציא ש"ע אחד, כמו שמבואר בהקדמה של ר' חיים מוולז'ין, רצה להוציא ש"ע שהוא הלכה פסוקה, מהשמים הורו לו שיפסיק.

דע את מידותיך הדרגה מעשית אש גאווה 005 נח קפיצה נפש

הפצת ספרי קודש
רח. דוד 2, ירושלים
02.623.0294

ספרי אברומוביץ
רח. קוטלר 5, ב"ב
03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברומוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

ספרי מאה שערים
רח. מאה שערים 15, ירושלים
02.502.2567

להצטרפות
לרשימת העלון
ולכל ענייני העלון
bilvavi231@gmail.com
052.763.8588

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

בלבביפדיה אברהם

יומא, לח, ע"ב - מנא הא מילתא דאמור רבנן, זכר צדיק לברכה, א"ל דהא כתיב זכר צדיק לברכה, מדאורייתא מנ"ל, דכתיב (בראשית, יח, יז) וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה, וכתיב (שם, יח, יח) ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום.

ושורש הדבר, בשמו של הקב"ה, כמ"ש (שם, לו, ע"א) תניא, רבי אומר, כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו (דברים, לב, ג), אמר להם משה לישראל, בשעה שאני מזכיר שמו של הקב"ה, אתם הבו גודל לה'. חנינה בן אחי ר' יהושע אומר, זכר צדיק לברכה, א"ל נביא לישראל, בשעה שאני מזכיר צדיק עולמים (והוא הקב"ה, שכתוב ביה צדיק ה' בכל דרכיו, כן מבואר במכילתא, בא, טז), אתם תנו ברכה.

ושורש הדבר בנבראים, באברהם, שכך עשה הקב"ה באברהם, כנ"ל. ודייקא באברהם, שנאמר בו לשון של ברכה, ואברכך (בראשית, יב, ב), וחוטמים והיה ברכה, שנמסר בידו כח הברכה.

ובעומק יותר, תחלה אמר הקב"ה המכסה אני מאברהם וגו', ואח"כ אמר ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום. והיינו שמקור הברכה נמשך מן המקור הנעלם, כדוגמת המבריך את הגפנים, שמבריך מתחת לקרקע באדמה, ומשם נמשך הברכה דייקא. ומכח כך נמשך ברכתו של אברהם. וכתב המהר"ל (גור אריה, בראשית, יג, יג) וז"ל, זכר צדיק לברכה - ור"ל, כאשר בא לזכור אותו, ואין לשון זכירה רק אחר שכחה והסתר, אז יהא לברכה, וזה כאשר הרשעים מסלקין השכינה, ומסתיר פניו מן העולם, ואז כאשר מדבר מן הצדיק, נקרא זה זכירה, עכ"ל. והבן שזהו הסתרה תחתונה, אולם ההסתרה העליונה היא "אין" העליון, ודו"ק. וכתב שם המהר"ל וז"ל, ומהאי טעמא אין צריך לומר על צדיק זכר צדיק לברכה, רק כשהוא מזכיר אותו אחר מותו, שזהו נקרא זכירה, שנשכח כמת מלב, עכ"ל. ועיי"ש (וירא, יח, יח). ועיין מהרש"א (סנהדרין, לט, ע"ב).

ויתר על כן, אמרו (ב"ר, וירא, מט, א) ר' יצחק פתח, זכר צדיק לברכה וגו', א"ר יצחק, כל מי שהוא מזכיר את הצדיק ואינו מברכו, עובר בעשה וכו'. ואם מברכו מקיים עשה. וזהו שורש כח העשה (רמ"ח עשין, ששורשם באברהם כנ"ל), כח של הברכה, והבן. ולכך

מילון ארמי אביבית

כתב בערוך (ערך אביבית) וז"ל, אביבית (דב"ר, יט) והנחש היה ערום - שמעת מימך אומר חמור זה יוצא חמה עליה אביבית עליה, והיכן יסורים מצויין על בנ"א, קור וחום חמה ואביבית. ספרים אחרים, ועועית. ובפרשה נ"ג, ויקח לחם וחמת מים, נכנסה בו חמה ועבעבית, עכ"ל.

ולשון עועית, הוא לשון תעתוע ולשון עוות. ובתיקון זהו מאכל פול הנקרא רא שעועית (עיין ספר הערוך ערך פול). ואמרו בירושלמי (כלאים, פ"א, ה"א) למה נקרא שמה שעועית, שהיא משעשעת את הלב, ומהלכת את בני מעיים.

ולשון עבעבית, הוא מלשון אבעבעות (עיין ערך אבע), שכשם שהאש יוצרת אבעבעות במים, כן החמה יוצרת כן. וז"ש ויקח לחם וחמת מים, והיינו שחמת מים נתהפך ונעשה חמה במים, חום החמה נכנס במים, והיינו שנכנס כח של עביות במים, עביות כפולה. וזהו עבעבית, עב-עב, ודו"ק. ויתר על כן, נכנס כח של כעס - חמה במים.

והנה אביבית נקרא מלשון קלקול של "אביב". ואמרו (ר"ה, כא, ע"א) שלח ליה רב הונא בר אבין לרבא, כד חזית דמשכה תקופת טבת עד שיתסר בניסן, עברה לההיא שתא ולא תחוש לה, דכתיב (דברים, טז, א) שמור את חדש האביב, שמור אביב של תקופה שיהא בחדש ניסן. והבן שאם לא ישמור אביב של תקופה בחדש ניסן, ובפרט כמה פעמים, אזי ימצא אביב בקיץ, וזהו שורש של קלקול אביבית. ושורש תיקון קלקול זה, זהו מש"כ (ויקרא, ב, יד) ואם תקריב מנחת בכורים לה' אביב "קלוי" באש, קלוי תיקון של "קלקול", והבן.

וקלקול אביבית, נגלה בפרט בחדש אב, אביבית, אב-בית. שבחודש אב נחרב הבית, כי שלט בו כח תוקף החמה היפך מדרגת קלוי באש, נעשה שרוף באש, באש הצתתה, הוצת אש בהיכל. וז"ש חז"ל (איכ"ר, פתיחתא יח) ר' אבין פתח, השבעני במרורים (איכה, ג, טז), בלילי פסח של יו"ט הראשון. הרוני לענה, בתשעה באב, ממה שהשבעני בלילי יו"ט הראשון של פסח, הרוני בת"ב לענה, הוי בלילי יו"ט הראשון של פסח הוא לילי ת"ב (והיינו שלעולם חלים ב' ימים אלו באותו יום בשבוע). והיינו שע"י קלקול ת"ב נופל זמן אביב שחל בו פסח, מזמן ממוצע בין קור וחום, רויה, ונהפך רויה להרוני לענה, והיינו שנהפך אביב לאביבית, כנ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בארבע שעות. ועיין תענית (יח, ע"ב) בצורת, שלא ירד גשם מ' יום. והשורש בנהרות, כמ"ש (בראשית, ב, י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. והוא שורש לטבילה במ' סאה.

ועוד. כסף. וכתוב (שמות, כו, יט) וארבעים אדני כסף תעשה תחת עשרים הקרש. וכן ת' עלמין דכסופא.

ועוד. פחו כמים. ובתיקון מתינות. ואמרו (ברכות, כ, ע"א) מתון מתון ארבע מאה זווי שוויא. עיין שבת (לא, ע"א) גבי הלל. ואמרו (יומא, פז, ע"ב) בג' פר' קים בשנה כהנים נושאין את כפיהן ד' פעמים ביום, שחרית, מוסף מנחה ובניעילת שערים.

ועוד. חו"ג, ידים. ואמרו (שבת, ה, ע"א) ידו של אדם חשובה לו כארבעה על ארבעה. ואמרו (פסחים, מו, ע"א) לגבל ולתפלה ולנט"י ד' מילין.

ועוד. לבן. ואמרו (ר"ה, לא, ע"ב) מ' שנה קודם שנחרב הבית לא היה לשון של זהרית מלבין אלא מאדים.

ועוד. ימין. ואמרו (יומא, לט, ע"א) מ' שנה שמש שמעון הצדיק היה גורל עולה בימין וכו'. ועיי"ש (מו, ע"א) חופן ארבעת קבין, ועוד עבודות רבות בימין.

גבורה יצחק. וכתוב (בראשית, טו, יד) כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אתם ארבע מאות שנה. ומנין זה של ד' מאות, מתחיל מלידת יצחק. וכתוב (שם, כה, כ) ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה.

ועוד. זהב. וכתוב (שמות, כו, לב) ארבעה עמודי שטים מצפים זהב וויהם זהב על ארבעה אדני כסף.

ועוד. מלחמה. ואמרו (עירובין, יז, ע"א) ארבעה דברים פטרו במחנה. ועוד. דין. ואמרו (ר"ה, טו, ע"א) בד' פרקים בשנה העולם נידון.

ועוד. דם. ואמרו (כתובות, נו, ע"א) תינוקת שלא הגיע זמנה לראות נותנין לה ד' לילות. ופסולת הגבורה, דין, נידוי. ושם אסור לשהות בד' אמותיו. ואמרו (מו"ק, טו, ע"א) ואמר עולא, בד' מאה שיפורי שמתיה ברק למרוז. ועיי"ש (זו, ע"ב).

תפארת יחוד זהב וכסף. וכתוב (שמות, כו, לב) ונתתה אתם על ארבעה עמודי שטים מצפים "זהב", וויהם "זהב", על ארבעה אדני "כסף".

ועוד. נחשת. וכתוב (שם, כו, ד) ועשית לו (למזבח) מכבר מעשה רשת נחשת, ועשית על הרשת ארבע טבעת נחשת על ארבע קצותיו.

ועוד. חושן המשפט, ת"ת (עין זוה"ק, פקודי, רלא, ע"א). וכתוב (שמות, כח, יז) רבוע יהיה וגו', ומלאת בו מלאת אבן, ארבעה טורים.

ועוד. פת (עין זוה"ק, פנחס, רכח, ע"ב). תפארת, אותיות פת-ארת. ואמרו (בר' כות, ג, ע"ב) ת"ר, ארבעה דברים נאמרו בפת.

ועוד. סוד חמה. ואמרו (סוכה, כט, ע"א) בשביל ד' דברים החמה לוקה, עיי"ש.

נצה נו"ה, רגלין. לכתך אחרי במדבר, מ' שנה. וכמ"ש (דברים, ב, ז) לכתך את המדבר הגדול הזה זה ארבעים שנה. וכתוב (שם, ח, ד) שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה. וכן הילוך בשבת ברה"ר, ד' אמות. ומצד כך גזירת רבה שלא יוליכנו ברה"ר ד' אמות בשופר, לולב, מגילה, כמ"ש בסוכה (מג, ע"א). ואמרו (ברכות, כג, ע"ב) ת"ר, הרוצה להכנס לסעודת קבע, מהלך עשר פעמים ארבע אמות, או ארבע פעמים עשר אמות ויפנה, ואח"כ נכנס. ואמרו (שם, נג, ע"ב) כמה שיעור עיכול, כדי להלך ארבע מילין.

ועיין שבת (מא, ע"א) אכל ולא הלך ד' אמות, אכילתו מרקבת, וזהו תחילת ריח רע. ואמרו (ברכות, כו, ע"א) אסור לעבור כנגד המתפללין, בד' אמות. ואמרו (פסחים, מו, ע"א) כדי עבודה, וכו', כדי הילוך ד' מילין. ועיין שם (צו, ע"א), ועלות השחר עד הנץ החמה, וכן משקיעת החמה עד צאת הכוכבים,

כתר ספירת כתר הופכת להיות ד' פרצופים, עתיק ונוק', אריך ונוק'. וז"ש (עירובין, לח, ע"ב) אמר רב, הלכה כארבעה זקנים הללו. וזהו מעין מערכת המכפלה. והיא כפולה בזוגות, כמ"ש (שם, נג, ע"א) קרית הארבע זוגות, אדם וחיה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה.

ועוד. יוה"כ הארת כתר. ואמרו (יומא, פו, ע"א) ארבעה חלוקי "כפרה" שהיה ר' ישמעאל דורש. ואמרו (כתובות, סז, ע"ב) מר עוקבא הוה עניא בשיבבותיה דהוה רגיל לשדורי ליה ארבע מאה זווי כל מעלי יומא דכיפורי.

ועוד. נזיר. נזר - כתר. ועיין נזיר (נו, ע"א).

חכמה הרוצה להחכים ידרים שמנורה בדרום (ב"ב, כה, ע"ב). וכתוב (שמות, כה, לד) ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה. ואמרו (שבת, קנו, ע"א) האי מאן דבארבעה יהי גבר חכים ונהיר, מ"ט, משום דאיתלו ביה מאורות.

ועוד. חכמה מה שקבל מרבו. ואמרו (ברכות, כח, ע"א) ועיין כתובות, כב, ע"ב. ג, ע"א) תנא מיניה ארבעין זמנין. ובמגילה (ז, ע"ב) ודמי ליה כמאן דמנח בכיסיה. ואמרו (תענית, ח, ע"א) כי הא דר"ל הוה מסדר מתניתיה ארבעין זמנין כנגד ארבעים יום שניתנה תורה. ובעירובין (נד, ע"ב) ברב פרידא שלימד ד' מאות פעמים. ואמרו (שם, נג, ע"א) וא"ר יוחנן, כשהיינו לומדין תורה אצל רבי אוש" עיא, היינו יושבין ארבעה ארבעה באמה. ושם (נד, ע"ב) אמרו, שמשנה שנה ד' פעמים, עיי"ש, אהרן, בניו, זקנים, כל העם, נמצאו ביד אהרן ד'. מכאן אמר ר' אליעזר, חייב אדם לשנות לתלמידיו ארבעה פעמים.

ועוד. סוד הקדושה. ובקדושה איכא רביעי בקדש. ואיכא ד' עבודות. ומשם נמשך ד' ראשי שנים (ר"ה, ב, ע"א).

בינה בן מ' לבינה. ואמרו (שבת, קנב, ע"א) עד מ' שנין מיכלא מעלי, מכאן ואילך משתי מעלי.

ועוד. עלמא דחירות. ואמרו (פסחים, קט, ע"ב) רבינא אמר, ארבעה כסי תקינו רבנן דרך חירות.

ועוד. מדה שמינית. ואמרו (עירובין, יז, ע"ב) ארבעה דיומדין נראין כשמונה. ועוד. לב. ואמרו (שם, נח, ע"ב) ת"ר, כיצד מקדרין, תחתון כנגד לבו, עליון כנגד מרגלותיו. אמר אביי, נקיטינן, אין מקדרין אלא בחבל של ארבע אמות. ועוד. יין. ואמרו (ברכות, כז, ע"א) ר' יהודה בן בבא, העיד ה' דברים וכו', ועל יין בן ארבעים יום שנתנסך על גבי המזבח. ויין גימט' סוד, כמ"ש בעירובין. ואמרו (חגיגה, יד, ע"ב) ד' נכנסו לפרדס.

ועוד. קנין ע"י בינה (עין קהלת יעקב, ערך קנין). ואמרו (פסחים, פז, ע"ב) אחד מארבעה קנינין שקניתי בעולמי, תורה, שמים וארץ, ביהמ"ק, ישראל, עיי"ש.

ועוד. עליה לתורה, דומיא דהר סיני, בינה. ואמרו (מגילה, כב, ע"א) בר"ח ובחולו של מועד קורין ארבעה. ועיי"ש (כא, ע"ב).

ועוד. עוה"ב. ואמרו (סנהדרין, טו, ע"ב) ארבעה הדיוטות אין להם חלק לעוה"ב.

דעת משה. וכתוב (שמות, כב, יח) ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה. ובקלקול אמרו (פסחים, קיב, ע"א) גרוש שנשא גרושה, ד' דעות במטה. ואמרו (כתובות, סה, ע"א) ארבעה (כוסות אם שותה) אפילו חמור תובעת בשוק, והיינו שנסתלק לגמרי דעתו. וכן אונס. ואמרו (כתובות, לט, ע"א) האונס נותן ד' דברים.

חסד כהן, איש חסידך. ואמרו (כתובות, יב, ע"א) כהנים היו גובים לבתולה ארבע מאות זוז, ולא מיחו בידם חכמים.

ועוד. מים. סוד ארבע, מ"ם. ויו"ד הוכפלה בדל"ת ונעשה מ"ם, מים. וכתוב (בראשית, ה, יג) אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה. ולכך ירידת הגשמים נקראת "רביעה". ואמרו (ברכות, כז, ע"א) וחם השמש ונמס,

הוא מהלך ד' מילין.

ואמרו (ברכות, מג, ע"ב) המהלך בקומה זקופה אפילו ארבע אמות כאילו דוחק רגלי שכונה. ואמרו (יומא, כד, ע"א) הקודם את חבריו בד' אמות זכה. ואמרו (סוכה, כח, ע"א) על ר' יוחנן בן זכאי, שלא הלך ד' אמות בלא תורה וכו'. ועיין תענית (כ, ע"ב). ועיין כתובות (קיא, ע"א).

ועוד. סוד גובה. ואמרו (עירובין, ב, ע"א) אולם גבהו ארבעים.

הוד נו"ה, רגליו. וכתוב בארון (שמות, כה, כו) אשר לארבע רגליו.

ועוד. מרגלים. וכתוב (במדבר, יג, כה) וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום. ובקלקול כתיב (ויקרא, יא, כ) כל שרץ העוף ההלך על ארבע שקץ הוא לכם. ושם (שם, מב) וכל ההולך על ארבע עד כל מרבה רגלים וגוי לא תאכלו כי שקץ הם.

ועוד. הודאה. ואמרו (ברכות, נב, ע"ב) א"ר יהודה אמר רב, ד' צריכין להודות. ולחמי תודה ארבעים. ועוד. אתר דינקי נביאים. ואמרו (פסחים, פז, ע"א) עזיהו יותם אחז יחזקיה מלך יהודה, בפרק אחד נתנבאו ארבעה נביאים.

ועוד. הוד והדר, יופי. ואמרו (סוכה, י, ע"ב) נויי סוכה המופלגין ממנה ארבעה, וכו'. וכן אמרו (מגילה, טו, ע"א) ד' נשים יפיפות היו בעולם.

ועוד. ממונו של אדם המעמידו על רגליו. ואמרו (סוכה, כט, ע"א) ובשביל ד' דברים נכסי בעה"ב נמסרין למלכות, עיי"ש.

יסוד ברית. וכל בריתות לעולם ביסוד, כמ"ש הגר"א. וכתוב (דברים, ט, יא) ויהי מקץ ארבעים יום וארבעים לילה, נתן ה' אלי את שני לחת האבנים לחות הברית. ועל אליהו מלאך הברית אמרו (ברכות, ד, ע"ב) אליהו בארבע. ועוד. יוסף - הוספה. וכתוב (דברים, כה, ג) ארבעים יכנו לא יוסף.

ועוד. ארבעת המינים, ועיקרם סביב הלולב, יסוד, כנודע. ועיין יומא (כב, ע"א) ד' אמות שאמרו בהדיה אמה יסוד ואמה סובב, או דילמא בר מאמה יסוד ואמה סובב.

ובפסולת, זהו מי רגלים שיוצאים מן היסוד. ואמרו (שבת, צ, ע"א) מי רגלים עד בן ארבעים יום. ועיין מגילה (כו, ע"ב) המשתין מרחיק ארבע אמות ומ' תפלל, עיי"ש.

מלכות כתיב (בראשית, יד, ט) ארבעה מלכים את החמשה. כי מחד המלכות אות ד', דלה ועניה. ומאידך בשם הוי"ה היא ה' בתראה. וכן כתיב (שם, מז, כד) ונתתם "חמישית" לפרעה (מדין מלך) וארבע הידת יהיה לכם לזרע השדה. וכן כתיב (שמות, כא, לו) חמשה בקר ישלם תחת השור, וארבע צאן תחת השה. ועיין פסחים (יז, ע"א). ודוד מלך מ' שנה. ועיין נזיר (ה, ע"א) לקץ מ' שנה ששאלו להם מלך.

והלילה, לחד מ"ד אמרו (ברכות, ג, ע"ב) ת"ר, ארבע משמרות הוי הלילה, דברי רבי. ועוד. קרן. וכתוב (שמות, כז, ב) לגבי מזבח - ועשית קרנתיו על ארבע פנתיו. וכתוב (דברים, כב, יב) גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בו. ואמרו (שבת, כג, ע"א) אר"ש, בשביל ד' דברים אמרה תורה להניח פיאה בסוף שדהו. ועוד. שבת. ואמרו (שבת, ו, ע"א) ת"ר, ד' רשויות לשבת. וכן הליוך ד' אמות ברה"י. וכן ד' סעודות לר' חידקא (שבת, קיז, ע"ב).

ועוד. סימן. ואמרו (שבת, לג, ע"א) ד' סימנין הן. ולהיפך אמרו (פסחים, נ, ע"ב) ד' פרוטות אין בהם סימן ברכה.

נפש מעשה. מלאכות שבת, ארבעים (חסר אחת). וכמ"ש (שבת, מט, ע"ב) הא דתנו, אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, כנגד מי, א"ל ר' חנינא בר חמא, כנגד עבודת המשכן, עיי"ש.

ועוד. שימוש חכמים. ואמרו (מגילה, כה, ע"ב) ואמר עולא, לשתמש איניש

אמרו (פסיקתא רבתי, יב) אם היה עובר בין הקברות והיה יודע שצדיק קבור שם, צריך להזכירו "במעשיו", אמר שלמה זכר צדיק לברכה. ואמרו (יומא, לח, ע"ב) צדיק מעצמו, ופרש"י, ע"י מעשיו זכר לטובה, עכ"ל. וכן אמרו (שכל טוב, ויחי, יח, יח) ואברהם היו יהיה וגוי - מאכן שכל המזכיר את הצדיק חייב לברכו, שנאמר זכר צדיק לברכה, וכן כשהקב"ה זוכר "מעשיהן" של ישראל ותורתן הוא מברכן וכו'. ולכאורה לפ"ז אין סגי לומר זכר צדיק לברכה, אלא ברכה ממש, ודו"ק. ועיין תורה תמימה (בראשית, ויחי, הערה לח).

ובעומק, בחינת זכר צדיק לברכה נאמר על מקום כח ההולדה שבאדם, באות ברית קודש שבו. עיין רבינו בחיי (שמות, ג, טו) וז"ל, וזהו לברכה, כאדם המוליד, עכ"ל. ולכן דייקא ילפינן מאברהם שברכו הקב"ה ואמר, ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום, שזהו כח המשכה של הולדה, והבן. ולכן "בן" על אביו שנמשך ממקום זה אומר במוטו של אביו 'זכרונו לברכה', כמ"ש בפ"ק דקדושין. ועיין מגיד מישרים (וישב).

וכתב בשער מאמרי רשב"י (בלק) וז"ל, הנה הצדיקים גלגולם הוא לטובתם, כי כל מה שמתגלגלים מתפורים ומתרחבים ניצוצי נשמתו. וזש"ה, זכר צדיק לברכה, כי הצדיק אחר מותו מתפשט ומתרחב ומתברכים ומתרבים ניצוצי נשמתו, עכ"ל. ו"ריבוי" זה הוא בחינת פרו "ורבוי" .. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

בלבביפדיה קבלה ארבע

במאן דתני ארבעה ולא לשתמש במאן דמתני ארבעה.

רוח מקום הנסיון והבחירה. וכתוב (דברים, ח, ב) וזכרת את כל הדרך אשר הוליך ה' אליהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך את אשר בלבבך התשמור מצותיו אם לא.

ועוד. ד' רוחות השמים. ועיין ברכות (נח, ע"ב) הוו פתיחין ליה ארבע בבי לארבע רוחתא דעלמא. וכן זריקת הדם לד' קרנות. וכן נענוע הלולב, כמ"ש (סוכה, לו, ע"ב) מוליך ומביא למי שהארבע רוחות שלו. ועיין תענית (ג, ע"ב).

נשמה סוד שמחה. ואמרו (סוכה, נא, ע"א) מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מימיו וכו', מנורות של זהב היו שם, וארבעה ספלים של זהב בראשיהם, וארבעה סולמות לכל אחד ואחד, וארבעה ילדים מפרחי כהונה וכו'.

חיה אמרו (עירובין, מג, ע"ב) הרוצה שלא תשרה חיה רעה (בחינת נפילת החיות - חיה רעה) בצל קבר (שהוא היפך של חיה, מת), נועץ קנה בארבע שעות ביום ויראה להיכן צלו נוטה, וכו'.

ועוד. חיה, שורש לכל בעל חי. ועיין יומא (עה, ע"ב) אמר רב חנן בר רבא, ד' מיני סליו הן, ואלו הן, שיכלי וקיבלי, ופסיוני ושלינו.

יחידה סוד אחד, א-ד. מחבר ומאחה את כל חלקי הד' לאחד. ועיין פסחים (לב, ע"א) דמעיקרא שויא ארבעה זוזי, ולבסוף שויא זוזא. ואמרו (יומא, לח, ע"ב) אמרו עליו (בן קמצא) שהיה נוטל ד' קולמסין בין אצבעותא, ואם היתה תיבה של ד' אותיות היה כותבה בבת אחת, אולם נפל לקלקול, שם רשעים ירקב, כמ"ש. ובתיקון הארת משיח. ואמרו (סוכה, נב, ע"ב) ויראני ה' ארבעה חרשים, מאן נינהו ארבעה חרשים, א"ר חנא בר ביזנא אמר ר"ש חסידא, משיח בן דוד, ומשיח בן יוסף, ואליהו, וכהן צדק. ועיין כתובות (קט, ע"ב) בחד דאתי מכח ארבעה, עיי"ש.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

אלף

ה'אאלפך' שבאל"ף - ע"י ההברכה לב'

אל"ף [אלף] באותיות לשון הקודש, הראשונה שבהם היא האות אל"ף. וזה מתפשט ללשון של אלף מלשון 'אאלפך חכמה, אאלפך בינה'. והאל שבאל"ף היינו שהוא פונה למישהו אחר ועיקר הפניה למישהו אחר ושורש הפניה למישהו אחר זהו בח"כמה שזה ההבחנה של רב ותלמיד "אאלפך חכמה - אאלפך בינה" וכן זה נגלה באב שמלמד את בנו תורה.

ויתר על כן במנין יש אלף ששם סוף ההתפשטות של המספרים ומכאן ואילך אין מנין יותר גבוה מאלף אלא זה רק חלקי הצי-רופים, - והמנין הנקרא רבוא הוא לא שם של מנין גמור אלא הוא מלשון של ריבוי אבל הוא לא מנין כחלק מספירה של מנין. וכמו שאומרים הראשונים - יש בראב"ד ובגר"א [וכן יש בעוד] שאלף זה חזרה לאל"ף, לנקודת ההתחלה, ובלשון חז"ל - "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן" שכל סוף חוזר לנקודת ההת-חלה.

וא"כ, הראשית של כל דבר היא ההבחנה הנקראת אל"ף - ואל"ף בהיפוך האותיות מתהפך לפלא בבחינת 'פלא עליון', האל"ף של כל דבר הוא מכוסה, הוא נעלם, והרמז הוא כידוע שכך סידרו רבותינו את סדר הדפים שבש"ס שמתחיל באות ב' ואינו מתחיל באות א', והשורש זה התורה הקדושה שמתחילה בב' שבבראשית ואיננה מתחילה בא', - האל"ף הוא מופלא ועל המופלא הזה אמרו חז"ל "במופלא ממך אל תדרוש במ-כוסה ממך אל תחקור אין לך עסק בנסתרות", - הגילוי של כל דבר הוא ממקום של 'אאלפך חכמה - אאלפך בינה' שזה האלף הפונה לזולתו שהוא ה'אאלפך', הוא מקום הגילוי, ושורשו כמו שהוזכר בבחינת אורייתא - "תורה אור" שזהו רב המלמד את תלמידו ואב המלמד את בנו, הוא מלמד אותו תורה שהיא בבחינת 'אור', אכל זה לא השגת עצם האור עצמו אלא המשכת האור, הברכת האור, וזהו השורש של הב' שבבראשית ששם נאמר שהדבר הראשון שנברא - "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" שההמשכה של האור זה נקרא הברכה, כמו הבן הראשון הנולד לאביו שנקרא בכור שהב' שבבכור היא ההמשכה, מעין כך זהו הלשון הברכה, ההברכה של מציאות האור.

האל"ף כשלעצמו - אין בו השגה

וא"כ, הן אב המלמד את בנו והן רב המלמד את תלמידו זהו המשכה של האור ולא השגה בעצם האור עצמו, וכמו שמפורש בחז"ל שהתורה התחילה באות ב' ולא באות א' כי האות א' היא בבחינה של ארור, ופשוט וברור - הרי לכאוף הא' כשלעצמה שהיא ראשית של הכל, בוודאי שהיא איננה בבחינת ארור, וא"כ מהם עומק דברי חז"ל שהתורה לא התחילה בא' כי א' הוא בבחינה של ארור.

אבל, כל ארור זה אור אלא שהר' מוכפלת ומכח ההכפלה של הר' נעשה הארור, - כאשר באים להשיג את מציאות האור כפי

שהוא בראשיתו והתחלתו ולא מצד המשכתו, רוצים להשיג את האור כמות שהוא, - הרי זה כאדם המסתכל על חמה בטהר-תה שאיננו יכול לראותה, ומי שמסתכל הרי הוא נופל ממדרגת ראייה שנעשה אצלו החשכה והאל"ף הופך להיות אפ"ל מל-שון אפילה שמתהפך סדר האותיות, כי הוא אינו יכול לראות את האור כפי שהוא בטהרתו ואם הוא מנסה להשיג את הדבר כפי שהוא נמצא בראשיתו במדרגת האור, במקום אור זה הופך להיות ארור, האור הופך לארור.

ולכן לא התחילה התורה באות א' כי אין לנו השגה בא', בהת-חלתו של הדבר.

ומה שהדיברות התחילו בא' - 'אנכי ה' אלקיך' זה לא משום שיש לנו השגה ב'אנכי' אלא כדרשת חז"ל הידוע 'אנכי - מי שאנכי' כלומר, הוא כשלעצמו יש לו את האל"ף, הוא אלופו של עולם, אבל בערכנו שלנו לא ניתן להשיג את הא', ומי שמנסה לגעת בא' כשלעצמו הוא לוקה בסנוורים ונעשה אצלו אפל - וההמשכה היא באופן של ארור, זה מציאות הקלקול שנעשה.

וההסתכלות הזו, זוהי הסתכלותו של בלעם - "נאום הדבר שתום העין", בלק מבקש מבלעם 'לכה ארה לי את העם הזה' שזה לשון של קללה, באיזה אופן בלעם ימשיך עליהם קללה - הוא יסתכל בראשית של הדבר שהוא המקום הנעלם ומשם הוא רוצה להמשיך את הארור, את ה'ארה'.

וכמובן, מהצד התחתון אומרים חז"ל שבלעם אמר "מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל" שעל זה נסתתם עינו של אותו רשע שהוא הסתכל במקום הרביעה, במקום שורש ההולדה ועי"ז נעשה הסיתום, אבל זהו ההתגלות לתתא ששמה מתגלה האור בבחינת 'אור זרוע לצדיק' שזה מקום ההולדה.

אבל בשורש השורשים, הוא לא הסתכל למטה רק ברביעותיהם של ישראל שהוא בבחינת 'אור זרוע לצדיק' אלא כל רצונו של בלעם היה להסתכל באור העליון, ומכח כך נסתתם עינו של אותו רשע שזהו "שתום העין" כי הוא הסתכל באותו מקום שלא שייך בעצם להסתכל, כאדם המסתכל על חמה בטהרתה שנ-עשה אצלו סיתום של האפל - 'שתום העין', ומכח כך במקום להמשיך ברכה - הברכה, הוא ממשיך משם מציאות דקלקול, את מציאות ה'ארה', זהו כחו של בלעם בבחינת 'ארור'.

חזרה לאל"ף מצד התיקון, וחזרה מצד הקלקול

ולפי"ז, להבין עמוק - כמו שהוזכר בראשית הדברים, יש מהלך של אלף בראשית ויש מהלך של האלף באחרית והאלף באח-רית הוא מקום ההתפרטות הגמור של המנין, אבל "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן", הוא חוזר מהאלף לאל"ף, זה צורת הדברים, סוד הבריאה הוא שמהאחד נעשה התפרטות של אלף שזה האלף והוא חוזר בחזרה מההתפרטות הגמורה של האלף למציאות של הקדושה, לאלף.

וכאשר מתגלה מציאות החזרה זה שלימות התיקון בבחינת "האלף לך שלמה", כלומר - זה האלף שיוצר את ההשלמה מלשון שלמה שהוא חוזר לראשיתו.

אבל כאשר מתגלה החזרה מצד נקודת הקלקול - זה המדרגה

ממדרגת אדם, וזה מה שמתגלה לעתיד לבוא – "בהמות בהררי אלף", וזה סוד שורש שור הבר שיהיה בסעודה דלעתיד לבוא. ובעומק – היפך מציאות הקלקול של החזיר שהוזכר, שמצד אחד הוא נקרא מצד הקדושה חזיר כי הוא עתיד לחזור לקדושה ומצד הקלקול – "ארור מגדל חזירים" כי הוא מחזיר את זה לא' דקלקול בבחינה של ה'ארור' שזהו ריבוי אור שאין בו מציאות של השגה, אבל בסוד התיקון דלעתיד לבוא באמת שהוא בבחינת 'בהמות בהררי אלף' – שם יש חזרה לריבוי של האור.

ריבוי אור בתפיסת מקבל שנהפך לארור – והאופן דתיקון שהכלי מתבטל לאור

וכמו שדורשת הגמ' בנדרים (דף ח' ב') ועוד כידוע "אין גיהנם לעתיד לבוא אלא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאין בה – מתעדינן בה [ראשית מתרפאים ולאחר מכן מתעדינים] ורשעים נידונים בה שנאמר הנה יום בה בוער כתנור" וא"כ שם מבואר שהריבוי של אור זהו הגילוי של לעתיד לבוא.

וביאור הדברים – כאשר יש כלי מקבל לאור והכלי המקבל רוצה לקבל את האור העליון הוא לא יכול לקבל את ריבוי האור, ואם הוא מנסה לקבל את ריבוי האור כמות שהוא – זהו ההבחנה הנקראת 'ארור' שהריבוי של האור יוצר ארור כמו שהוזכר, זהו מצד המדרגה של עלמא דידן וזהו כל הארורים שיש בתורה, שנאמרו י"א ארורים כידוע, והגדרת י"א ארורים – המקבלים הם עשרה שזהו עשרה מאמרות שנברא בהם העולם וה'אחד' הראשון הוא הבורא, וזהו הי"א ארורים – הרצון לקבל את ה'אחד' שלמעלה מן העשרה, זה ההגדרה של י"א ארורים, וא"כ, כשנופל הדבר הוא נופל לריבוי דאור באופן דקלקול שזה בכלי המקבל דייקא כמו שחודד.

אבל כאשר הכלי נתרפא שזה ע"י כך שבמקום שהוא יעשה כלי המקבל הוא מתבטל למציאות ההארה – זוהי מדרגת 'ארץ הצבי' כדברי חז"ל שמתפשטת ומתרחבת לפי יושביה כעור הצבי, שזה מעין שורש הכלי דלעת"ל, באופן הזה כאשר יהיה ריבוי של אור שיהא לעתיד לבוא, – זהו כוונת חז"ל "מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה" שאין לה להארה נרתיק שמצמצם את האור ומקבל את האור לפי ערכו אלא הכלי מתבטל למציאות האור – זה נקרא 'מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה' בפנים אחד להגדרת דברי חז"ל. ולפי"ז, הריבוי של ההארה שב"מוציא הקב"ה חמה מנרתיקה" – הוא מוציא את החמה מהנר-ת' ק' אותיות נרתיק, – נר זהו הכלי שהוא בית קיבול למציאות האור והוא מצמצם את מציאות האור, והת-ק – זה מה שאומרת הגמ' בפ"ג דחגיגה שבין כל עולם ועולם יש ת"ק שנה דהיינו ת"ק מדרגות, זהו המדרגה של נרתיק – הוא הכלי של אותו עולם שמקבל את מציאות ההארה הזו, זה המדרגה של נרתיק.

מכח מה ש"עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה" זה לא מדרגה של מקבל את האור שהוא במדרגה של נר אלא הוא עולה לעולם העליון, הוא עובר את הת"ק מדרגות שבין רגלי הכסא לכסא וכו' כמו שדורשת שם הגמ' בחגיגה בפרק אין דורשין, והוא עולה למעלה מכך ומקבל את מציאות ההארה, זהו אור דלעתיד לבוא.

הנקראת חזיר שהרי חזיר נקרא חזיר מלשון חזרה, – מצד התיקון קון הרי אומרים חז"ל כידוע שמפני מה הוא נקרא חזיר – מפני שהוא עתיד לחזור לקדושה, אבל זה לעתיד לבוא, ולעומת זאת הגילוי של החזרה שהוא מגלה עכשיו זה גילוי של חזרה דקל-קול שהוא מחזיר את האלף לאל"ף מצד נקודת הקלקול, וזה ההבחנה שכמו שאומרת הגמ' בבבא קמא בסוגיא של אסור ללמוד חכמות יונית ששם גזרו – "ארור האיש שיגדל חזירים", ובעומק לעניינא דידן השתא, מהו ה"ארור המגדל חזירים" – החזרה דקלקול מהאלף לאלף הוא נקרא חזרה של "ארור המגדל חזירים", שכאשר החזרה הזו איננה מתגלה ממהלכי התיקון אלא זוהי חזרה שאיננה מצד התיקון, היא הנקראת חזיר דקלקול, חזרה מצד נקודת הקלקול ועליה נאמר 'ארור', כי בעומק, להיכן הוא מחזיר את הדבר – הוא לא מחזיר אותו לאחד – לאל"ף באופן של ההמשכה אלא הוא מחזיר אותו ל'ארור' הראשון כמו שהוזכר בבחינת בלעם "שתום העין", "לכה ארה ליי", הוא מחזיר אותו לנקודת הקלקול שבראשית, זה גופא עומק כח הקלקול של החזרה של החזיר, – הוא לא מחזיר לראשית דתיקון – ה' אחד ושמו אחד" אלא הוא מחזיר לראשית דקלקול שהיא ארור, זה נקרא בעומק החזרה דקלקול של חזיר.

וכמוכך, זה פנים אחד לחזרה דקלקול שמתגלה בחזיר, – יש אופן שתנועת החזרה איננה נכונה, ויש אופן שהמקום שאליו הוא מחזיר הוא המקולקל, כאשר המקור הוא המקולקל שבמקום שיהיה שמה אור יש ארור והחזיר מחזיר את האלף לארור – זה ה'ארור מגדל חזירים' כמו שהוזכר.

מדרגת בהמה שלמטה מאדם ומדרגת בהמה שלמעלה מאדם

אבל יתר על כן, כידוע [– יסוד שמבואר הרבה בתורת חב"ד], שהרי כפשוטו יש מדרגת אדם ויש מדרגת בהמה, וראשית כפ"ש שוטו, הגדרה יסודית לעניינא דידן – האדם מתחיל באל"ף א'–ד, והבהמה מתחיל בב', כאן מונח שני האופנים של מדרגת אדם ומדרגת בהמה, במדרגת אדם יש נגיעה בראשית, ומהו האופן של הראשית – זה מה שהוזכר שיש ראשית באופן של המשכה כאשר ממשיכים מן האור שזה ההברכה לשון של המ"שכה, וכדוגמא מה שאומרת הגמ' "לעולם יצא אדם בכי טוב ויכנס בכי טוב" מה שהוא בכי טוב כלומר שהוא ממשיך את ה'כי טוב', ממשיך את האור, זה ההמשכה דקדושה, זה מדרגת אדם.

ובמדרגת בהמה – אין לה בעצם את מציאות ההארה כי היא מתחילה במקום של ב', – זה ההבדל העצמי בין מדרגת אדם למדרגת בהמה.

ועוד פעם – מי שנדבק באל"ף כשלעצמו הוא ארור.

מי שממשיך מהא', זה ההברכה, זה הכח של אדם דקדושה שממשיך מהא'.

ומי שנמצא רק במדרגת הב' ואין לו נגיעה בנקודת הראשית כלל, זה מדרגת בהמה.

נאמר בלשון הפסוק ביחס למדרגת בהמה – "בהמות בהררי אלף" שבוזה מבואר בתורת חב"ד שמה שכפשוטו האדם הוא למעלה מהבהמה אבל יש מדרגה של בהמה שהיא למעלה

הנשמה אלא מקבלי התורה נכללו בתורה, – זהו "על כל דיבור ודיבור פרח נשמתן".

הסדר של "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזק"נים" – זה איננו סדר שמתגלה בעשרת הדיברות בכלל וב"אנכי ה' אלקיך ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום" בפרט, שזה ה'אחת דיבר אלקים שנים זו שמעתי מצד ה'אחת דיבר אלקים, וא"כ מצד מדרגת ה'אחת דיבר אלקים, השורש של כל עשרת הדיברות שהם נאמרו כולם בבת אחת כמו שאומרים חז"ל, מתגלה בהם השורש הנעלם הפנימי ומצד כך מתגלה היעל כל דיבור ודיבור פרח נשמתן, זה תורה שמתגלה במדרגת מתן תורה, ואז הקב"ה הוציא טל תחיה שהוא עתיד להחיות בו את המתים והחיה אותם כמו שדורשת הגמ' בשבת.

התורה הזו היא מעין התורה דלעתיד לבוא, היא מעין התורה של ימות משיח, אבל לאחר מכן היה את עשרת הדיברות בסדר של כל דיבור ודיבור בפני עצמו שהם נתקיימו לאחר הדיבור ומשה רבינו מקבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' ככל סדר מסירת התורה.

תורתו של משיח – מציאות של מסירות נפש

אבל מדרגה דלעתיד לבוא שהיא מדרגה של תורה של משיח – לא רק דיברה ראשונה ולא רק עשרת הדיברות יתקבלו באופן הזה שעל כל דיבור ודיבור פרח נשמתן אלא כל תורתו של משיח בהדגשה תתגלה באופן הזה שכולה בנויה על מהלכי המסירות נפש, והרי שזוהי תורה שהיא נמצאת במדרגת הא', היא במדרגה של האור עצמו, – מה שבהאי עלמא דידן הלימוד הוא באופן של אב המלמד את בנו ורב המלמד את תלמידו בבחינת 'אאלפך חכמה – אאלפך בינה' שזהו אופן הלימוד שהם מלמד דים, זו מדרגה שהא' מתפשט בב', שהוא מתפשט ל"שנים זו שמעתי" שזהו הכח המקבל את הדבר, זו מדרגת תורה שנמצאת בעלמא דידן.

אבל במדרגת התורה דלעתיד לבוא – שם לא נאמר מה שאמרו בני ישראל למשה רבינו "דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר אלקים עמנו פן נמות" אלא דייקא כל מדרגת התורה דלעת"ל היא מגיעה באופן כזה שכולה מציאות של מסירות נפש, כולה מציאות של ביטול, כל מציאותה היא שנכללים במציאות הא', – זו מדרגת האור דלעתיד לבוא.

ושם האור יוצא ממדרגת ארור, אבל הוא לא יוצא ממדרגת ארור ונכנס למדרגת ברוך אלא הוא יוצא ממדרגת ארור למד-רגה של אור, זה מדרגה דתורה דלעת"ל.

תורה דעלמא דידן – יציאה מארור לברוך

כאן בהאי עלמא דידן בשביל לצאת מגילוי של ארור צריך להיכנס למדרגת ברוך, והדוגמא הבהירה לכך זה אליעזר עבד אברהם שהוא נקרא "דמשק אליעזר" כמו שדורשים בו חז"ל שהוא דולה ומשקה מתורת רבו, שהוא היה מתחילה ארור והוא יצא מכלל ארור לכלל ברוך, אז וודאי כפשוטו – הוא היה ארור מחמת שהוא היה עבד משורש הקללה של "ארור כנען עבד

אבל הרשעים נידונים בה כי אצל הרשעים ממשיך להיות תפיסת המקבל שהם רוצים לקבל את האור, וא"כ חל בהם ה'ארור, זה גופא ה'נידונים בה'.

ולעומת כך במדרגת הצדיקים שהריבוי של האור שמתגלה אצלם גורם שהכלי נרפא, מה שנרפא היינו שהוא מתרפא ממדרגת הנר ועולה למדרגה העליונה יותר, זה גופא מה שהצדיקים מתרפאים בה ומתעדינים בה – שתי הגירסאות שתייהם אמת, והם שני שלבים – שלב ראשון 'מתרפאין בה' – ממדרגת הנר, שהם עולים ממדרגת המקבל שבדבר והם בטלים למציאות ההארה, זהו שורש גילוי דלעתיד לבוא.

עליית הבהמה דלעת"ל –

מדרגת חזיר דתיקון שחוזר לקדושה

וזהו המדרגה הנקראת "בהמות בהררי אלף" – "הררי אלף" דייקא שהבהמה עולה לאל"ף, היא עולה מהב' שבבהמה למדרגת הא', והשורש של אותו עליה זהו החזיר מצד התיקון שע"תיד לחזור לקדושה, – לא מצד מהלכי הקלקול שהוא חוזר ל'ארור' של הראשית כמו שנתבאר, אלא כאשר הדבר מתגלה מצד מהלכי התיקון שבו – האור עולה ומתעלה ומדרגת הבהמה חוזר למדרגת האור שנעשה מציאות של ריבוי האור והבהמה מתבטלת למציאות הראשית, הכלי מקבל שבדבר נרפא ועולה למציאות הראשית, זה גופא האור דלעתיד לבוא, – זה שורש מדרגת ה'אאלפך'.

הבחנה בין תורה דעלמא דידן לתורת משיח

נחמד ונאמר – יש תורה דעלמא דידן ויש תורה דלעתיד לבוא והיא הנקראת כידוע בלשון חז"ל "תורת משיח" על משקל הפסוק שהביאו "תורה מאתי תצא" – "תורה חדשה מאתי תצא".

מהו תורה שבעלמא דידן, ומהו תורה של מדרגת משיח – רואים את זה כאן בעלמא דידן [- מעין כך -], עיקר הלימוד כאן במדרגת עלמא דידן הוא אב המלמד את בנו ורב המלמד את תלמידו כמו שהוזכר, – נעשה ההמשכה של האור שזה ההבחנה של בן שמתחיל באות ב' ובבחינת בכור [- שמורכב מאותיות ב-כ-ר האותיות השניות], שזה הגדרת כל לימוד – המשכה מן העליון לתחתון זה מציאות של הלימוד, וכמו כן ברב המלמד את תלמידו כדברי חז"ל "כאילו ילדו" ותלמידים נקראים בנים, זהו שורש ההארה של מדרגת עלמא דידן, וא"כ זה 'אאלפך חכמה – אאלפך בינה', כלומר זהו מדרגה שהוא מלמד אותו חכמה אבל זה חכמה שהוא מלמד אותו באופן של 'אאלפך בינה' שבינה היא מלשון בן כידוע, זהו "אאלפך חכמה – אאלפך בינה" שהוא מלמד אותו באופן של המשכה של הדבר, זה המדרגה של עלמא דידן שבו אנחנו נמצאים, וזו התורה שיש בידינו השתא.

אבל תורה של מדרגת הא' – כאשר הקדוש ברוך הוא אמר 'אנכי ה' אלקיך' שאז מתגלה מדרגת הא' העליון, הגילוי הזה לא היה לו מציאות של קיבול כפשוטו כדרשת חז"ל כידוע עד מאד שעל כל דיבור ודיבור פרח נשמתן, כלומר – מה שפרחה נשמתן היינו שלא היה כלי שקיבל את התורה כי היה פריחת

האור כמות שהוא ואם מנסים להשיג את האור כמות שהוא זה הופך מאלף לאפל - אפילה כמו שהוזכר, נמצא שהאופן שמשיגים את הדבר הוא ע"י שנוגעים בו וממשיכים אותו - זה השגתו.

זה עומק ההגדרה של "ויהי ערב ויהי בוקר" - "ויהי ערב" זה אפל - אפילה שזה בלתי ניתן להשגה וכאשר ממשיכים את אותו דבר שמהלילה נעשה המשכה, נעשה מציאות של יום - זה גופא נקרא "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", זה צורת ההשגה של כל מדרגת האור. - אמנם כמו שאומרים חז"ל ביום ראשון נבראו עשרה דברים אבל מה שמפורש בקרא שנברא ביום ראשון זה האור, ועליו נאמר א"כ בעומק "ויהי ערב ויהי בוקר" - זה גופא תפיסת הדבר "והחכמה מאין תמצא" שהאור מגיע מתוך החשיכה, זה עומק נקודת הדבר שסדר הדברים הוא ערב ולאחר מכן מציאות של בוקר, זה צורת ההשגה של מדרגת האור מאפל לאלף אבל באופן של 'אלפך חכמה - אאלפך בינה', ההברכה של האור שזה צורת יום ראשון של מעשה בראשית כפשוטו, כמו שנתבאר.

אבל בעומק - וזה גופא השורש - כדברי חז"ל כידוע אור שברא הקב"ה ביום ראשון גנוז, כלומר, מה שהקב"ה גנוז זה לא רק שהאור נגנז אלא ההשגה שלו היא מהאפל לאלף וע"י הברכה, - זוהי תפיסת האור, זו מדרגת האור, זה צורת השגת האור. זה מצד העלמא דידן.

תורת משיח - גילוי של אור לכתחילה

אבל מצד הגילוי דלעת"ל כמו שהוזכר בבחינת תורתנו של משיח, ששם זה לא המשכה ממדרגת האב לבן שזה הא'ב' - מאב לבנו, וכן מרב לתלמידו, זה נקרא "תורה חדשה מאתי תצא", - תורה בעלמא דידן בבחינת תור שיש בה את השורש של ת'ר' - התייר הגדול נקרא משה כמו שדורשים חז"ל על 'וקול התור נשמע בארצנו', ות'ר' הוא ר"ת תלמיד - רב, זוהי התורה שיש בידינו השתא, והתורה הזו היא מתפשטת עד האלף, ובעומק - זהו ההבדל בין אב ובן לרב ותלמיד, האב ובן זה בבחינת האלף שמתפשט עד האלף אבל ברב ותלמיד כיון שזה מתחיל ברב לשון ריבוי הרי שזה מגיע עד הריבוי של הרבבה - רבוא, ומ"מ בהגדרה הכוללת שרשם אחד כמו שהוזכר.

אבל 'תורה חדשה מאתי תצא' כאשר מתגלה התורה הזאת שזה ההבחנה של רות אותיות תורה שהיא שורש דוד המלך שממנו הגילוי של 'תורה חדשה מאתי תצא' שמה התורה היא איננה בהבחנה של המשכה אל הב' כפי שהוזכר, אלא היא נמצאת במדרגת האור עצמו, ולפיכך שורש מדרגת התורה דלעתיד לבוא זהו עומק האור שלא במהלכי "ויהי ערב ויהי בוקר" אלא שמה מתגלה האור שהיה לפני מציאות בריאת העולם, וכמו שהוזכר פעמים הרבה דברי חז"ל על "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור" - 'אור שהיה כבר', כלומר - זה האור שקדם למציאות הנבראים, אורו יתברך שמו.

גילוי תורה של עלמא דידן היא בבחינת ערב - ובוקר כפי שנתבאר, גילוי תורת משיח - תורה דלעתיד לבוא הוא גילוי של אור לכתחילה, גילוי של אור לכתחילה מעיקרא, זהו מדרגת האור שהוא למעלה ממציאות של ה'ארור'.

כל 'ארור' שיש בעלמא דידן מכח ריבוי של אור היינו שנופלים לערב שלפני הבוקר ושם נקודת האפילה עד הבחינה שמתים בשלושת ימי אפילה במכת חושך דמצרים.

עבדים יהיה לאחיו, אבל בעומק יותר מה שהוא היה ארור ולאחר מכן הוא נכנס לברוך - כי מתחילה הוא רצה להשיג את הא' שבאברהם ולכן הוא היה ארור, אבל לאחר מכן הוא השיג את הא'ב' שבאברהם שהוא בבחינת אב ואז נאמר בו שהוא יצא מכלל ארור לכלל ברור.

ומאפה שורש הדבר שהוא יצא מכלל ארור לכלל ברוך - כאשר הוא הלך להביא זיווג ליצחק שאז הוא רצה שבתו תישא את יצחק - במקום זה נאמר בו עצמו "בוא ברוך ה'", כלומר - מצד ההידבקות שלו באברהם, אבל לא באברהם כשלעצמו אלא בבנו של אברהם שהוא יצחק כשהוא מחפש זיווג לבנו של אברהם שהוא יצחק, שם מתגלה שהוא יצא מכלל ארור לכלל ברוך, - אברהם יש בו את הא' ויש בו את הב', מצד הא' שבו הוא האב ומצד הב' שבו הוא השורש של הבן, וא"כ, כל זמן שאליעזר עבד אברהם רוצה להידבק בא' כשלעצמו, הוא נקרא ארור, אבל כשהוא לוקח זיווג ליצחק, שם הוא יוצא מכלל ארור לכלל ברוך, כי שם הוא נדבק ב"דולה ומשקה" כלומר - בה-משכה שבדבר ולא בעצמות הדבר, ביצחק ולא באברהם כש-לעצמו, זהו שורש מדרגת הדבר שהוא יוצא מכלל ארור ונכנס לכלל ברוך, זה שורש קבלת התורה שהיה באליעזר שהוא קיבל תורה מאברהם.

זה מדרגת האי עלמא שיוצאים מארור לברור ואז אפשר לקבל את מדרגת התורה.

תורת משיח - יציאה מארור לאור

אבל כאשר יתגלה האור דלעתיד לבוא - תורתנו של משיח - כמו שחודד, לא יהיה יציאה מכלל ארור לכלל ברוך אלא יהיה יציאה ממדרגת הארור למדרגה של אור.

בעלמא דידן כשנופל האור - הוא נופל או לארור שזה הכפלה של הר' או שהא' שבאור מתחלף בע' כידוע והוא הופך להיות מציאות של עור דקלקול, וזה מה שהתגלה בכנען "עבד עבדים יהיה לאחיו" שהוא נסתכל בערוות אביו שהאור העליון הופך להיות עור תחתון שזה ה'ערוות אביו' ואז הקללה בחם היא שזרעו שזה כוש ומצרים הם כהים בעורם, כי זה פגם של האור בא' שהפך לעור בע' שנופל יותר לתתא. ובאופן הזה של ההתפרטות זה מגיע עד האלף שהוזכר, שמהאלף זה יורד לע' ויתר על כן זה מתפשט עד מדרגת האלף.

אבל כאשר חוזר ונתקן "האלף לך שלמה" והאלף חוזר לנקודת הראשית בראשיתו הוא חוזר למציאות הריבוי של האור כפי שחודד, והריבוי של האור הוא עומק תוקף ההארה דלעתיד לבוא, מדרגת תורתנו של משיח שחוזר למדרגת האור כמו שנתבאר.

מדרגת עלמא דידן - "ויהי ערב ויהי בוקר"

ולפי"ז, השורש העמוק יותר - "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וגו' ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד" וא"כ מבואר בקרא שסדר האור נעשה באופן של 'ויהי ערב ויהי בוקר', שקודם "ויהי ערב" ולאחר מכן "ויהי בוקר".

מדוע סדר האור הוא ערב ולאחר מכן בוקר - למהלך הדברים שנתבאר עד השתא ברור הדבר - כי בהתחלה אי אפשר להשיג את

'לילה כיום יאיר' שביציי"מ - שינוי הסדר דערב ובוקר

אבל כשמתגלה היציאת מצרים מעין האור דלעתיד לבוא בבחינת 'לילה כיום יאיר' - מה העומק הגילוי של 'לילה כיום יאיר' שבי"ויהי בחצי הלילה" שהיה מציאות של הארה? - אז כפשטותו, נעשה נס ויש אור בלילה, אבל בעומק - זה משנה את הסדר שלא מתגלה קודם ערב ולאחר מכן בוקר אלא מתגלה אור מלכתחילה, - זהו "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" בגאולה דלעתיד לבוא.

זה הבדל עצום ונורא - זה לא רק מקרה של גילוי של אור בחצות לילה אלא זה משנה את סדר הדבר שזה לא חושך שמביא לידי מציאות של אור אלא זה אור מתחילה, זה עומק האור דלעתיד לבוא, ובאור הזה דלעתיד לבוא - הדבר לא מגיע מציאות של ערב שלאחר מכן בוקר אלא אור לכתחילה.

האור הזה זהו ה"אור חדש על ציון תאיר", - זה נקרא "תורה חדשה מאתי תצא", - ה"תורה חדשה מאתי תצא" לא מגיעה במהלכי החושך שלאחר מכן מתגלה מציאות של אור.

זה מה שנאמר בלשון הנביא "והיה לעת ערב יהיה אור" כלומר מה שלעת ערב יהיה אור היינו שלא יתגלה ה'ערב - ובוקר' אלא 'לעת ערב יהיה אור' - יום שהוא לא יום ולא לילה - מתגלה ב'לעת ערב יהיה אור', שמה שבעלמא דידן הוא ערב - שמה מתגלה האור כמציאות לכתחילה, זה עומק הגילוי דלעתיד לבוא, אורו יתברך שמו.

האור הזה - זהו בעומק הריבוי של אור, זה לא רק בכמות ריבוי של אור שזהו הפשוטו של דברים [-] ושמצד הנפילה זה נופל לארור כמו שנתבאר], אלא מה שהוא נקרא ריבוי של אור כלומר - הוא אור מעצם שונה שהוא לא אור שמגיע במציאות של חושך, - בהגדרה הפשוטה מה שזה נקרא ריבוי של האור כי יש חושך ויש אור וכאשר החושך הופך לאור זה ריבוי של אור, אבל בהגדרה העמוקה זה מחמת שזה מגיע לא בסדר - חושך ואור, ערב ובוקר - אלא מתגלה האור כמות שהוא לכתחילה, זה צורת הדברים.

ובלשון אחרת והיינו הך - אופן ההשגה של הדברי תורה כאן בהאי עלמא הוא ע"י "והמכשלה הזו תחת ידך" כמו שדורשת הגמ' "אין אדם עומד על דבר הלכה אא"כ נכשל בהן" והשורש הוא במדרגת משה רבינו שמשנה רבינו שקיבל את התורה ארבעים יום כמו שאומרים חז"ל - הוא היה לומד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה, 'לומד תורה ומשכחה' ששכח וחשך הם אותם אותיות, וצורת השגת הדבר שמתוך אי השגה הוא מגיע להשגה, זה צורת הלימוד, ומעין כך בני ישראל ישנו קודם מתן תורה ולאחר מכן הגיעו למתן תורה - שמהביטול הם הגיעו למציאות ההשגה [-]ואפשר להביא דוגמאות לרוב, נקטנו כמה דוגמאות שורשיות שזה צורת ההשגה של תורה כאן בהאי עלמא].

אבל מדרגת התורה דלעתיד לבוא היא מתחילה לכתחילה מציאות של אור, היא מתחילה לכתחילה מציאות של השגה.

זהו מדרגת שלימות הארתו של משיח.

משיח בן יוסף - תוספת על העבר, משיח בן דוד -

התחלה חדשה בעצם

כפשוטו, משיח בא אחרי כל תהליך זיכרון הבריאה שאז מגיע השלב שנקרא משיח, - וודאי שזה מהלך אחד של דברים, - זה משיח בן יוסף שזה תוספת למה שהיה עד עכשיו.

אבל משיח בן דוד הוא הויה, הוא מגלה התחלה חדשה בעצם, הוא מגלה התחלה חדשה שבאה מציאות של אור כמות שהוא לכתחילה.

שם ההשגה של הדברי תורה תבוא כולה לכתחילה בבת-אחת, כאן מונח עומק נקודת השינוי בין השגה של התורה דלעתיד לבוא לבין התורה של השתא, - ומעין דמעיין - כל מי שמשיג תורה ברוח הקודש הרי שהוא משיג את הדבר ממקום גלוי ולא ממקום נעלם, זה מעין דמעיין של המדרגה הזו.

אבל שלימות ההארה הזו - עליה נאמר "אור חדש על ציון תאיר", עיקר מציאות החידוש שיהיה לעתיד לבוא - אור לכתחילה - אורו יתברך שמו ומשם השגת התורה, זהו ה'תורה אור' דלעתיד לבוא.

[תגוה לשאלה] - בלשון קצרה מאד, היה שתי גאולות ביציאת מצרים, היה את הגאולה ממצרים לליל התקדש החג והיה את הגאולה ממצרים בקריעת ים סוף, כפשוטו הגאולה ממצרים שהיה בקריעת ים סוף היא העיקר כי קודם לכן היה עוד את ה'ופרעה הקריב' שהוא רודף אחריהם, - קריאת ים סוף זה בחינת 'מה ראה הים - ראה ארונו של יוסף' - בסוד יוסף כמו שאומרים חז"ל כידוע, ובעומק ההגדרה היא שליל התקדש החג זה היה גילוי מכח משיח בן דוד ושביעי של פסח הוא בסוד יוסף, ומצד ההבחנה הזו - יש שורש בגאולה שבמצרים עצמה שהוא יותר גבוה משביעי של פסח, - והרי אפילו בכוננות יש צד מסויים כזה, וא"כ סדר הדבר הוא ש"אנכי יוצא בתוך ארץ מצרים" זה גילוי ההויה שלמעלה מהתוספת, במקום המיצר, שזה הגילוי של משיח בן דוד, ויש גילוי של משיח בן יוסף שהוא בסוד תוספת והדוגמא הבהירה זה מה שבקריעת ים סוף היה את 'ביזת הים' ש'ביזת הים' זה מה שנוסף עליהם, ומצד הנפשות זה ה'ערב-רב' שנוספו עליהם וכן ע"ז הדרך, וא"כ יש לנו בליל פסח עצמו את שני הגילויים, - וכמובן אפשר למצוא את ה'יוסף' בליל פסח עצמו ואפשר למצוא את ה'משיח בן דוד' בקריעת ים סוף שבשני הצדדים אפשר למצוא את שתי הנקודות עצמם, - פתחנו רק תחילת נקודת מחשבה אבל הדברים כמובן, הרבה יותר ארוכים.

סיכום קצר וחלקי

[מתבאר כאן בשיעור אופני הדביקות באורו ית"ש ובתורה אור באופן דתי-קון ולהיפך, במדרגת עלמא דידן ובמדרגת משיח].

א. אל"ף מל' אאלפך הוא אופן השגת הא' ע"י המשכתו לב' מאב לבן ומרב לתלמיד, וזה הב' של בראשית, אבל למעלה מכך הוא האל"ף של 'אנכי' שזהו אלופו של עולם כשלעצמו שהוא פלא [=אל"ף של 'אנכי' שזהו אלופו של עולם כשלעצמו שהוא פלא [=אל"ף] ולכך 'פרחה נשמתו', ולעת"ל זהו כל תורת משיח שהיא במדרגת הא', שכולה בנויה על מסירות נפש.

ב. עצם האור אין בו השגה וההסתכלות בריבוי האור מהפכת אותו לארור ובעלמא דידן רק ע"י הברכתו בב' חל הברוך, אבל לעת"ל שהאור יא לא ללא נרתיק, הרשעים שנשארים בתפיסת מקבל נידונים מכח ריבוי האור לארור אבל הצדיקים מתרפאים מכלי דמקבל ומתענגים בביטולם באור.

ג. האל"ף הוא 'אחד' שהתפרטותו השלימה היא האלף ומכח 'נעוץ סופן בתחילתו' האלף חוזר לאל"ף, אלא שיש מדרגת חזיר שזה חזרת האלף לאלף דקלקול של הסתכלות באור שנהפך לארור ולכן ארור המגדל חזיר, אבל החזיר דתיקון דלעת"ל זה חזרת האלף ע"י ביטול הבהמה לאל"ף דתיקון שזהו סעודת שור הבר.

ד. בעלמא דידן האור הוא במהלכי ערב ובוקר, - המשכה מכח אי-השגה להשגה בבחינת 'והחכמה מאין תמצא', אבל לעת"ל בתורתו של משיח זהו אור לכתחילה, אור כמות שהוא מעיקרא, ומצד כך משיח בן יוסף מגלה תוספת ע"ג כל זיכרון הבריאה ומשיח בן דוד זהו הויה, וזהו ה'אור חדש' - התחלה חדשה בעצם.

מ"ב סדר ירידת חו"ג והתפשטותם תוך ז"א

כבר ידעת כי בדעת ז"א יש ב' עטרין והם בחי' ה' חסדים וה' גבורות: החלוקה לשנים של הדעת אינו רק ימין ושמאל, ה"ח וה"ג, אלא יש בה גילוי של אחד. כלומר, למעלה בעתיק הזכרא והנוקבא הם פנים ואחור, ששם גם האחור נקרא פנים, ובא"א הדוכ"א רא בימין והנוקבא בשמאל, ועדיין בין בע"תיק בין באריך הדוכרא והנוקבא הם אחד, למטה מכך או"א אמנם הם כחדא נפקין, וכחדא שרין, תרי רעין דלא מתפרשין, וזיווגם תדיר לצורך קיום העולמות ואינו תדיר לבחי' תוספת, אך הם בחי' שנים, שנים שמתחב"רים, ולא בחי' 'אחד' כעתיק ואריך. לעומת כך ה'דעת' הוא יסוד נקודת הממוצע, והגדרת ממוצע הוא שיש בו משניהם, ולכן מחד הדעת הוא חלק מן המוחין שהם חב"ד, חכמה בינה דעת, בסוד ג"ר, בחי' 'אחד', ויתר על כן הוא עולה עד הכתר בסוד האחדות הגמורה, ומאידיך הוא יורד לתוך ו"ק, וביחס הזה יש בדעת שייכות למידות, בחי' החילוק והפירוד.

ובעומק נמצא שמצד שורשו שעולה עד הכתר יש בו תפיסה שהוא אחד, בחי' מוחין בבחי' כתר, ומצד שורשו באו"א שהם שנים מחוברים יש בו תפיסה שהוא שנים מחוברים, והם חלוקת ה"ח וה"ג שבשורש הם בחי' 'מחוברים', אולם כשהדעת יורד לזו"ן, בכ"ללות החסדים הם לז"א והגבורות הם לנוק"י, וביחס הזה הם נחלקים לשנים, חסדים לעצמן וגבורות לעצמן, אך מ"מ הם חוזרים ומתאחדים כאשר החסדים ממתקים את הגבורות, ובוה מתגלה שורשן באו"א בחי' שנים מחוברים, ודו"ק.

וכבר ידעת כי החסדים נקראו מים, ובודאי כי פי היסוד דתבונה שהוא בחוה דז"א הוא צר מאד ואינו רחב בודאי: ואע"ג שהתבאר במק"א שהיסוד דזכר הוא צר וארוך, ויסוד דנוק"י הוא רחב וקצר, כבר התבאר במפר"ש שים ג' תשובות בדבר, הדב"ש"י כתב שהכ"וונה ל'פי' היסוד, כי היסוד דאמא עצמו הוא רחב, וכאן מיירי שיציאת החו"ג שהוא דרך פי היסוד שהוא צר ואינו יכולים לצאת משם. ויש להוכיח כדבריו, דהנה ה"ח וה"ג היו ביסוד אמא עצמו לפני יציאתן, ואז לא היו

א כי בפרטות יש הארה של שניהם.

ב דרוש חו"ג ד"ה "דיסוד דאמא הוא צר".

צריכים הרחבה לצורך כך, והיינו כי הוא רחב דיו להחזיק חו"ג, אלא כל הצורך להרחבה היה רק ביציאתן דרך פי היסוד, שהוא המקום הצר שביסוד אמא. והשפ"א כתב ב' תשובות, דמה שהתבאר שהיסוד דאמא רחב היינו בערכין ליסוד דאבא שהוא צר, אך ביחס להצטרפות יציאת החו"ג בבת אחת יסוד אמא הוא נקרא צר. ועוד תירץ דמש"כ דיסוד אמא רחב היינו אחרי שהחסדים הר"ח יבאו את המקום, דכיון דבדקא דמיא רווח רווח. והנה לפי תשובה הג"י נמצא שמה שנ"קרא יסוד אמא 'רחובות הנהר' אינו שם עצמי אלא רק מחמת החו"ג שהרחיבוהו, משא"כ לפי ב' תשובות ראשונות הוי שם עצמי לעצ"מם יסוד אמא.

ברם, כל התשובות אמת, ונמצא דיש ביסוד אמא ג' בחינות רחב, או מצד 'פי' היסוד שהתרחב מחמת החו"ג שיצאו ממנו, או מצד היסוד עצמו שבערכין יסוד אבא הוא רחב, או מצד שהיסוד עצמו רחב ביחס ל'פי' היסוד. נמצא לפי"ז שיסוד אמא נקרא רחובות הנהר הן מצד שם תואר לעצם יסוד אמא שהוא רחב ביחס ליסוד אבא, וגם ביחס למה שה"חסדים הרחיבו את 'פי' היסוד, שאז נקרא כך אחר פעולת ההרחבה ולא רק כשם עצם, ודו"ק.

ולכן כאשר רוצין ה"ח וה"ג לצאת דרך שם כדי להתפשט כ"א במקומו אז החסדים יורדין ויוצאין תחלה: וכפי שהתבאר לעיל דהוא הסדר בגדלות, שאז החסדים יורדים תחלה ואח"כ הגבורות, אבל בקטנות, ההסדר הוא שגבורות יוצאות תחלה ואח"כ החסדים. והטעם הוא כי חסדים הם גדלות וגבורות הם קטנות בערכין, ולכן כאשר גוברים החסדים אז יוצאין החסדים תחלה, לעומת כך כאשר גוברים הגבורות הם יוצאות תחלה.

ויתר על כן הסדר משתנה בכל פרצוף ופרצוף, כלומר הפרצופים שנוטים יותר לחסד כ"א אבא וז"א אז החסדים יורדים תחלה,

ג אולם עדיין י"ל דהוא כמו אצל יעקב ועשו וכן פרץ זרח, שי"ע המריבה של מי יצא ראשונה, נעשה הרחבה ביסוד עצמו.

ד ולפי תשובת הדב"ש היסוד עצמו נקרא רחובות הנהר בשם עצמי כי הוא רחב, ויתכן שאח"כ אף פי היסוד נקרא רחובות הנהר, אחרי שהורחב, והבן.

ה ב' ההבחנות האלו מורות על היסוד עצמו שהוא רחב, או ביחס ליסוד אבא או ביחס ליסוד עצמו לפי היסוד, ודו"ק.

לעומת הפרצופים שנוטים יותר לגבורה כע"תיק אמא ונוק"י אז הגבורות יורדות תחלה. ועיין במפרשים על אתר, ובסוף הפרק.

נמצא בעומק בסוגיין, שביחס לתבונה שהיא פרצוף שנוטה לגבורה, אז הגבורות יוצאות תחלה, אך ביחס לז"א שהוא פרצוף שנוטה לחסד, החסדים יורדים תחלה. ובעומק יותר, ביחס לגדלות שהם או"א עלאין שהם אבא דכללות נמצא שהוא פרצוף שנוטה לימין ולכן החסדים יוצאין תחלה, ודו"ק.

כי הם סוד הנחלים עליונים של מים, וכל עוד שהם נמשכין ויוצאין הם מרחיבין את הנקב ופי היסוד דאמא כנודע, כי טבע המים כשיוצאין דרך נקב א' הם מרחיבין את הנקב כפלי כפליים ממה שהיה בתחלה, לכן יצאו החסדים שהם סוד מים תחלה כדי לעשות דרך מעבר: והיינו שהרחבת פי היסוד נעשה ע"י החסדים שהם יסוד המים מצד טבעם, בבחי' 'רחבה מני ים'-'מים'. והרחבה זו נצ"ר כה כי אי אפשר שיצאו בבת אחת מחמת צרות הנקב.

אולם צריך לעיין כי לכאורה גם הגבורות מרחיבים את הנקב, והיינו מצד יסוד האש שהוא מהות הכילוי. והיינו שמצד המים שהם קרובים לייש' לעומת האש שקרוב יותר ל'איין', לכן המים יוצאין תחלה. אולם לכאורה בקטנות שהגבורות יוצאין תחלה נמצא שע"י כח הכילוי שבאש הנקב התרחב ואז יצאו הגבורות, וצ"ב מדוע הרב לא הזכיר זה בסדר ירידת החו"ג דקטנות.

ועוד צ"ב דהנה משמע מדברי הרב שה"מים יצאו תחלה לא רק עבור יציאת עצמן, אלא גם כדי שהגבורות יוכלו לצאת, ונמ"צא שמה שהחסדים יורדים תחלה אינו רק מטעם דהכא מיירי בגדלות שאז החסדים הם ראשונים לעומת הקטנות שהגבורות ראשונות, אלא גם עבור הגבורות שלא היו יכולות לצאת לבדן ע"י יסוד האש, וצ"ב מדוע בחי' האש שבגבורות לא יכולים להרחיב הנקב מכח הכילוי, כשם שבקטנות יצאו הגבורות תחלה. וי"ל שבקטנות יצאו טיפין טיפין ולכך סגי פתח צר, אולם בגדלות יוצאים בהרווחה, ולצורך כך נצרך פתח רחב. ויתר על כן, עצם כך שהגבורות יוצאות אחר החסדים שהרחיבו את הפתח, בזה יש קצת מיתוק לגבורות, שעברו במקום שכבר עברו החסדים, והרחיבו הפתח לצורך הגבורות.

ואז כשיצאו הגבורות אחר כך, מצאו פתח פתוח לרווחה ויצאו גם הם: לרווחה דייקא, דהנה היה נקב רק שהיה צר. והוא כסוגיא ד'פתח פתוח מצאתי' דכתובות שאינו סתום לגמרי אלא שיש בתולים שמחמתן הפתח צר, וע"י בעילה הפתח נעשה פתוח, כלומר פתוח לרווחה. וכנ"ל, שלצורך מוחין דגדלות בעי פתח מרווח.

וכשיצאו החסדים מתפשטים הם כל אחד במקומו עד הוד, כיצד א' נשאר בחסד וא' בגבורה וא' בת"ת וא' בנצח וא' בהוד. אך דע כי אינם דומין זה לזה כי הראשונים הם סתימים והתחתונים הם מגולין: וכפי שהתבאר לעיל ומתבאר כאן בסמוך, שהחסדים העליונים רק הארתן התפשטה לחו"ג דז"א, ושליש עליון דחסד דת"ת נשאר בת"ת, וב' שלישים דחסד דת"ת ונ"ה דחסדים ירדו עצמות ענפיהן לז"א עד יסודו, ואח"כ חזרו ואז התפשטו לצדדים. והוא סדר ירידת החסדים, אולם סדר ירידת הגבורות שונה, שהגבורות ירדו הפוך, חסד דגבורה בהוד (ששם הוד דחסד) וגבורה דגבורה בנצח (ששם נצח דחסד) וכעז"ד.

והענין כי היסוד דאמא כבר ביארנו כי מגיע עד החזה דז"א: ככל יסוד דנוק' עליון שמגיע עד החזה של התחתון, מחמת היות יסוד דנוק' קצר. לעומת כך יסוד דדכורא דעליון מגיע עד יסוד דתחתון בסוד אחדות היסודות. ועד סיום הגרון דז"א שם מתחברין נה"י דאמא ביחד כי מבשרי אחזה אלו"ה כי במקום סיום הגוף במקום המתניים שם הם דבוקים יחד נה"י ומשם ולמטה הם מתפרדין כל אחד בקו שלו: והם ג' שלבים בנה"י דאמא הנכנסים בז"א, והיינו דקודם שהתלבשו בז"א היו נה"י דאמא לעצמן, והרי הם 'דבוקים' יחד כי מבשרי אחזה אלו"ה. ואח"כ כשנכנסו לז"א הם 'מתחברים' יחד, ואח"כ בסיום הגרון הם מתפצלים לתוך ז"א.

ונחמד בהרחבה את סדר ירידת החסדים שמתגלה שבכל שלבי ירידתן הם באחדות. היינו כי בערכין לאמא הנה"י שלה הם בחי' התחלקות, כי הם נה"י ביחס לחב"ד וחג"ת שלה, ולכן הגדרתם שהם שלוש ש'דבוקים' יחד לאחד אך לא 'מחברים' ממש, אך בערכין לז"א בהיותן נעשים לו חב"ד הם בבחי' התחברות-אחדות לבחי' אחד ממש, כי כל מדרגה תחתונה של עליון היא בחי' פירוד

ביחס לעליון, דעליון ביחס לתחתון היא בחי' אחדות. ומאידך בעומק מחמת ששורשן למטה עלה באמא הם 'דבוקים' יחד, לכך הם נעשים לתתא בז"א 'מחברים' יחד, ודו"ק.

ושורש הדבר הוא בגלגלתא שהוא אחד וכל מה שנמצא בתוכו הוא אחד, והיינו המוחין שבתוכו, כלומר, לדוג' בא"א שיש בו גלגלתא, אורא, ומוחא סתימאה, גלגלתא הוא בחי' ימין (כי מתלבש בו חסד דעתיק), ומד' חא סתימאה הוא בחי' שמאל (כי מתלבש בו גבורה דעתיק), ואורא בחי' הדעת (כי מתלבש בו בש דעת דעתיק). והימין והשמאל הם שורש החו"ב דלתתא, שהם אורא שהם תרין רעין דלא מתפרשין. ונמצא כי מדין הגלגלתא הוא כולל את כולם יחד באחדות, אך מצד הימין והשמאל הם שנים.

ולמטה מגלגלתא הוא הגרון, וביחס הזה הגרון הוא מחבר את הג' רישין בבת אחת, והיינו כי הגרון הוא הנקודה הצרה ביותר באדם. נמצא שהגרון הוא ממוצע בין רישא לגופא, ובערך הזה הוא מחבר את כל מה שברישא לאחד.

והיינו דלמעלה בגלגלתא הם באחדות מצד שהם בגלגלתא דהיינו מדין עיגולים, אולם האחדות המתגלה בגרון הוא מדין יושר. והיינו כי מצד המוחין שנמצאים בגלגלתא הם בבחי' יושר, לעומת כך הגלגלתא מצד עצמו הוא בחי' עיגולים, ועי"ז שהמוחין נמצאים בגלגלתא הם בבחי' אחדות מצד שורש העיגור לים, או מצד שהגלגלתא הוא 'כתר' שכולל הכל בתוכו, או מצד 'כלי' הגלגלתא שמכיל בתוכו את החב"ד.

לעומת כך, גילויי האחדות המתגלה בגרון הוא גילויי אחדות מדין יושר, הן מצד חו"ב שהם תרין רעין דלא מתפרשין מצד הארת הכתר בהן, והן מצד הדעת שמחברן. והיינו כי הגרון הוא בחי' 'קו אחד' שמחבר את ג' הקוים, ואע"פ שהתבאר במק"א שיש בחי' ג' קוים בגרון בחי' שר המשקין שר האופין ושר הט' בחים, מ"מ הוא בחי' קו אחד.

יתר על כן לפ"ז נמצא שבגרון מתגלה חיבור גמור, הן מצד העיגולים מדין הגלגלתא והן

1 אולם תחילה היה רק גלגלתא ומוחא סתימאה ואח"כ נעשה אורא.
2 והוא לדעת האר"ז"ל, אולם לדעת הגר"א, הדעת מתלבש בגלגלתא, אורא מתלבש בו החסד, ומוחא סתימאה מתלבש בו הגבורה, מ"מ לדעת שניהם מוחא סתימאה הוא בחי' השמאל.
3 וכמו שהרחיב הגר"א בספד"צ.

מצד חיבור הג' קוים לאחד בגרון עצמו. והוא רמזו במילה 'גרון' ג"ר ו"ן, ג"ר-ג' רישין, ו"ן היינו הקטנה, כלומר נעשה אחדות ע"י הקטנה של שלוש קוים לקו אחד, ודו"ק.

ובעומק מתגלה האחדות של האחד שלמטה עלה מן השלוש, כדברי הגמ' במו"ק^ט שדוד הוא נקרא 'ראש השלישים' שהוא למעלה מה מג' אבות, כלומר מצד אחד הוא אמר 'אנכי תולעת ולא איש' בסוד שמשפיל את עצמו, ומאידך הוא עולה למעלה מה מג' אבות. וזה מתגלה בסוד ה'גר' שנמצא בגרון, שהוא בן גרים, ונמצא שהוא מחבר את הג' רישין הן מצד היושר והן מצד העיגולים. והיינו כיון שכל ממוצע הוא גבוה מהעליון והתחתון, נמצא שהגרון שהוא ממוצע בין הראש לגוף הוא גבוה משניהם, והוא בסוד שגרים למעלה מישראל שהוא סוד משיח בן דוד.

מאידך הגרון ביחס לתחתון הוא ג"ר-ו"ן, מצד שהוא מוריד את השפע בהקטנה, שהוא מצמצם אותו לצורך התחתון. ועוד הבחנה נוספת י"ל שמצד שהוא אחד והוא מוריד את הג"ר, אזי כל הג"ר הם הקטנה.

וכעין זה מתגלה בנה"י דאמא הנכנסים לז"א, שבתחילה הם בחי' שלוש ש'דבוקים', כלומר ביחס לאמא הם בחי' נפרדים, וביחס לז"א כשנכנסים לתוכו הם מתחברים, כלומר מתחברים לאחד, כי ביחס לז"א הם חב"ד בחי' מוחין, בחי' אחדות, ולמטה מכך במקום סיום הגרון הם שוב מתפצלים לתוך גופא דז"א כמתבאר להלן.

והנה במקום סיום הגרון ולמטה שם מתחילין להתפצל נה"י דאמא בז"א כי הנצח הוא נכנס תוך זרוע ימין דז"א והוד נכנס תוך זרוע שמאל ויסוד ועטרה נכנס תוך הת"ת של ז"א: ועיין בלשם' שמחריב שאין היסוד והעטרה נכנסים לת"ת דז"א, אלא עטרה לבד יורדת והיסוד נשאר למעלה.

וכל א' מופסק ומובדל מחבירו וכל א' וא' יש לו מחיצה בפ"ע נמצא כי בשליש עליון של ת"ת של הז"א הם מתפצלים לג' פצוץ לין כנודע: והוא עומק הדבר שלמעלה באמא הנה"י היו שלוש 'דבוקים' שביחס לאמא הם נפרדים, וכאן הם מתפצלים לג' פיצולים^ה, ולכל אחד ואחד יש מחיצה בפנ"ע.

ט ט"ז ע"ב.
י הגהות עקרים על אתר.
יא והיינו רק הארתן כדברי הרב להלן, וכן הוזכ"ל.

במרוצה". וכל ההתפצלות אינה אלא כאשר הם עולים בסוד אור חוזר. ומתגלה בסדר ירידת הנה"י דאמא שהם באחדות מתחלה עד סיום ההתפשטות באור ישר, ורק הארה מתפשט לצדדים, והתפצלות הגמורה"י היא רק באור חוזר, כי מה שהתפשטו הב' חסדים העליונים היינו רק הארתן ואינה התפשטות עצמותן, כנ"ל.

והנה התבאר לעיל בסוד האור חוזר הוא בסוד הדעת, בסוד דעת המתהפכת. כלומר מר יש אור ישר שיורד מהכתר עד המלכות שעולה ממנו אור חוזר מתתא לעילא, ויש אור חוזר שהוא יורד עד היסוד וחוזר לעילא שהוא בסוד הדעת, דעת המתהפכת.

ויתבאר לקמן שהוא סוד הדעת המתגלה בהגדלת ז"א, כלומר מה שז"א יצא ו"ק ונעשה לו ג"ר כנודע שההגדלה היא מלעילא לתתא ומתתא לעילא, וע"י הדעת מתגלה שגם ההגדלה מלעילא לתתא היא באופן שהאור ירד וחזר ורק אז הגדיל ז"א, והיינו חוץ מההגדלה שמתתא לעילא.

ונמצא שכל ההגדלה של ז"א אינה אלא מדין אור חוזר, פירוש הדבר, שאין לו הגדלה גמורה, ואין לו ג"ר גמור בבחי' י"ס שלמים, ולכן הג"ר של הז"א חוזרים ומסתלקין, והיינו כי אין להם קיום גמור מחמת שההגדלה היא רק בסוד אור חוזר, ולכן הוא 'חוזר' ומסתלק. כי אור ישר שיורד י"ס מתחלתו אמנם יש בו גם גילוי של אור חוזר, אבל הוא י"ס בעצם, ואין הגילוי של הי"ס שלו ע"י אור חוזר ש'טבעו' שהוא שמסתלק, לעומת כך ז"א שיצא בתחלתו ו"ק"י וכל הג"ר שלו הוא ע"י אור חוזר נעשה מציאות שהמוחין חוזרים ומסתלקין, ודו"ק.

יד בשורש היינו כי תפיסה הקו הוא שיורד לאט לאט, והיינו כי השיהוי גורם להתפשטות לצדדים, לכן ירידה במרוצה מנעה התפשטות לצדדים. טו בערכין. טז תלת גו תלת.

שגם הפיצול שבמקום החג"ת אינו פיצול גמור אלא הוא רק פיצול של הארה לבד, ובוה מתגלה עדיין אחדות שעצם החסדים נשארים במקומן בחיבור. והיינו שהאחדות מתגלה בעצמות האור, וההתפצלות מתגלה בהארה בלבד, והתפצלות הגמורה"י אינה אלא באור חוזר כדלהלן.

אמנם כל שאר החסדים הם מתפשטין במ"קומן עצמן, נמצא כי ב' החסדים ראשונים ושליש עליון דחסד דת"ת הם סתומים תוך יסוד אמא, וב' חסדים תחתונים וב"ש החסד הג' שבת"ת הם מגולין ואינם מוגבלין תוך מחיצת יסוד אמא, לכן מקבל ז"א הארתן מגולה, כי ב"ח וב"ש יורדין ויוצאין לחוץ מיסוד אמא ולכן כשיוצאין מפי יסוד אמא שהוא במקום החזה שאין להם משם ולמ"ט שה שום מחיצה כדי שיעכב מרוצתן לכן הם רצין ברגע א' ויורדין במרוצה גדולה ונופלין דרך קו היושר עד היסוד דז"א ואינן פונין אל הצדדין להתפשט במקומם שהם בנ"ה, ואז כשיורדין ביסוד דז"א חוזרין ועולין מתתא לעילא כנודע בדרך טבע שכל הזורק מלמ"ט עלה למטה במרוצה גדולה הוא חוזר למעלה מכח תוקף ההכאה גדולה שהכה בארץ וזה פשוט. ואחר כך בדרך עלייתן הם מתפצלין לג' קוין זה עולה בת"ת וזה עולה בנצח וזה עולה בהוד כי כן דרך שלהבת או עשן כשהוא עולה ממטה למעלה ומצא מקום פנוי ואויר בלתי מחיצות מתפשט לכל הצדדין ועולה ומתפצל למעלה: כאמור בב"ח העליונים ושליש דחסד עליון דת"ת נשארו באחדות ורק ההארה התפצלה, והשתא מתבאר שגם הירידה של עצמות הב' חסדים תחתונים עם ב' שלישי חסד דת"ת אינה יורדת בהתפצלות אלא היא יורדת בקו היושר, ועוד היא יורדת במרוצה, כי דבר היורד במרוצה אינו מתפצל, נמצא שהחסדים שלא התפצלו הן מחמת שירדו בקו היושר והן מחמת שירדו

ואם כן כאשר הב' חסדים העליונים מן הה"ח רוצין להתפשט בב' זרועות של ז"א הם אינן יכולין להתפשט בתוכם כי הם עומדין בתוך יסוד דאמא והוא מוקף מחיצות, ואם כן איך יעברו אותן מחיצות כדי להיכנס תוך הזרועות ההם, והרי אין לו פתח שיוכלו לצאת בו רק למטה בפי היסוד במקום החזה ששם הוא למטה מן הזרועות ואם כן איך יכנסו אלו החסדים תוך הזרועות והרי אמרנו תמיד כי ה"ח מתפשטים מחסד עד הוד: והיינו כי יסוד אמא מגיע עד חזה דז"א שהוא סוף שלישי עליון דת"ת שהוא למטה מהזרועות, שהזרועות הם עומדים למעלה בתחלת שלישי עליון דת"ת, ובשלמא החסד דת"ת אינו צריך להתפשט ונמצא במקומו אולם הוא נמצא בתוך לבוש יסוד אמא, אך הב' חסדים אינן יכולים להתפשט בזרועות.

אמנם האמת הוא כי אלו הב' חסדים הראשונים מן הה"ח אינם יוצאין מן היסוד כלל רק נשארין שם ומשם עוברת הארתן דרך מחיצה ומאירין בב' הזרועות והארתן מתפשטות תוך הזרועות, אך החסדים עצמן אינן יוצאין ומתפשטין חוץ מן היסוד תוך הזרועות ושמו"ר כלל זה בידך: והיינו דההארה יוצאת בלי בקע. כלומר, יציאת אורות הם בב' אופנים, או ע"י בקע, כמו שערות אזניים חוטם פה עיניים, או בלי בקע כאורות המצח"י. וב"דקות ב' הבחנות אלו הם בסוד זכר ונקבה, והיינו דיציאה ע"ע בקע הוא בסוד הנקבה, וזה מתגלה באורות העיניים דייקא שהוא שם ב"ן, בחי' נוק', לעומת אורות המצח שהוא שם מ"ה החדש דתיקון בחי' דוכ'.

נמצא לפי מה שנתבאר לעיל שהנה"י דאמא למעלה הם באחדות שהם דבוקים, וכשנ"כנסים לתוך ז"א להיות לו חב"ד הם מחו"ר ברים ולמטה מהגרונם הם מתפצלין, נמצא

יב ואמנם גם אורות א"ק מטבורא ולמטה, וכן האורות שיוצאים מבין צפורני הידיים דא"ק, וכן האורות שיוצאים מלאה, אך אורות המצח הם היוצאים בגילוי בלי בקע, והם השורש לאורות היוצאים בלי בקע.

יג גם זה בערכין.

צורת אדם

המשך סדרה
יום שני יא' אלול תשפ"ג 28/08/2023
20:30
רח' הרב בלוי 33 ירושלים

מילון ערכים בקבלה • ו-ה

אין השם שלם, לפי שזו"ן שהם ב' אותיות וה' אחרונים, הם נפרדין מן או"א שהם אותיות י"ה, ויורדין למטה, ומהם נמשך הארה אל הקליפות, יען ששרשם הם משם כנ"ל, והם מאירין בהם ומחיים אותן, בסוד י"א סמני הקטורת, שהם חיות הקליפות ורוחניותן אשר נמשכו מב' אותיות ו"ה כנ"ל, הן י"א בחינת משם ו"ה היורד שם. וכאשר עולין זו"ן למעלה עד עולם האצילות ומתחברים עם או"א שהם י"ה, אז מסתלקין ועולין ג"כ למעלה י"א סמני הקטורת שהם חיות הקליפות אשר נמשכו מן ו"ה, ואז הקליפות מתבטלן, ואז השם עליון נעשה שלם, עכ"ל. ועיין פע"ח (שער הקדישים, פ"ד).

וכאשר זהו למעלה בשורש העליון, בחינת ו-ה, שהם י"א, כנ"ל, הם סוד י"ס והארת א"ס, כי אמרו (ספ"י, פ"א) עשר ולא י"א, וכתב בפירוש אוצר השם (שם) וז"ל, שלא להכליל א"ס יתברך בכללם, עכ"ל. אולם בסוד קטרת - קשר, י"ס קשורים עם הא"ס, ולכך הם י"א, והיינו י"ס קשורים בא"ס. וכך הוא באצילות, בסוד שאיהו וגרמוהי חד בהון. ולכך בתורת מהר"י סרוג מונים י"א בסוד קיפול האותיות, כ"ב אותיות, י"א על י"א. וז"ל עמק המלך (שער א, פרק נו) ויש לכל אחד עשר ספירות בלבד, כי האחד המיותר הוא כנגד חוט אין סוף וכו', להיות שיש בו עשר ספירותיו של המלבוש וחוט של א"ס נכנס בתוכו, הם י"א, עכ"ל. ועיין ליקוטי תורה, חב"ד (מסעי, צה, ג). ועיין ברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פרק יב).

ואמרו (ב"ב, ט, ע"ב) וא"ר יצחק, כל הנותן פרוטה לעני, מתברך בשש (והיינו ו'), והמפייסו בדברים מתברך ב"א. ברכות (והיינו י-ה), סוד י"א דתיקון. ועיין יסוד העבודה (ח"ב, מכתב ט"ו). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת bilvavi231@gmail.com

שם הוי"ה נחלק לשנים, י-ה, ו-ה. ושורש ו-ה כלול כבר באותיות י-ה, כמ"ש הר"י דמן עכו בפירושו לספ"י (פ"א, ד"ה ספרו) וז"ל, י-ה כולל ו-ה, כי מספר מילואו של יו"ד, הוא ו-ד. ומלואו של ה"א, אל"ף, הרי אחד עשר (ו-ד-א) כמספר ו-ה, עכ"ל. וכלשון העץ חיים (שער י"ח, פ"ד, מ"ת) ו-ה, אינן שם בפני עצמו.

והנה אותיות ו-ה, פעמים סדרם ה-ו, ופעמים סדרם ו-ה, כמו בשם הוי"ה, י-ה-ו-ה. ה-ו, אמא - ז"א. ו-ה, ז"א - נוק'. וכתב בספר הליקוטים (שופטים, פ"א) וז"ל, ה-ו במילוי ה"י וי"ו, בגימט' ל"ז, כמנין המילוי של ס"ג, עכ"ל. והיינו שסדר זה שורשו אמא - ז"א, כנ"ל. ואמא היא ס"ג, והמילוי הוא ז"א, והבן. ועיין עולת תמיד (שער התפילין). [ופעמים ה-ו הם רי"ו, שאות ה' נעשית צורת ר-י, ועולה רי"ו. עיין שער היחודים (פרק כ). ושער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש י)].

ופעמים סדר ה-ו, הוא בבחינת צירוף של דין, קודם נוק' ואח"כ ז"א. כמ"ש בשער הפסוקים (שלח) וז"ל, הוי"ה, הוא צירוף מורה על דין, כי זו"ן והם ה-ו, גברו על או"א, והם י-ה (וכן הנוק' קדמה לז"א, והבן), עכ"ל. ופעמים הסדר של שם הוי"ה הוא י-ה-ה-ו, כמ"ש בפע"ח (שער התפילין, פ"ט) וז"ל, תפילין דמוחין דאבא, הם רמוזים בהיות, צירוף שם י-ה-ה-ו, עכ"ל. ופעמים סדר ה-ו, הוא מפני שאמא קודמת לז"א. וכגון בשם י-ה-ו, שסדרו אבא - אמא - ז"א. וכמ"ש ברמ"ק (ספ"י, פ"א, משנה ג) וז"ל, כדעת (ז"א) והתבונה. ופעמים תגבר הדעת על התבונה, כזה ו-ה. או תגבר התבונה על הדעת, כזה ה-ו, עכ"ל.

ושורש יניקת הקליפות, הוא משם ו-ה, כמ"ש בעץ חיים (שער מח, פ"א) וז"ל, זו"ן הם ב' אותיות אחרונים של הי"ה, והם ו"ה (כי כבר הוזכר שאותיות ו-ה, אינן שם בפני עצמו), שהם בגימט' י"א. לכך הקליפות הם י"א ג"כ, בסוד י"א סמני הקטורת, כמבואר אצלינו בענין פטום הקטורת, ובענין הקדיש של הודו. והנה בזמן הגלות אז כביכול

להצטרפות לרשימת
העלון
ולכל ענייני העלון
bilvavi231@gmail.com
052.763.85887

הפצת ספרי קודש
רח. דוד 2, ירושלים
02.623.0294
ספרי אברומוביץ
רח. קוטלר 5, בני ברק
03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
ספרי מאה שערים
רח. מאה שערים 15, ירושלים
02.502.2567

ח נְטִילַת יָדַיִם שְׁחָרִית אֵין נוֹטְלִין עַל גְּבֵי (ח) קַרְקַע, אֶלָּא לְתוֹךְ פְּלִי.

בירור הלכה - סעיף ח':

ומקור הדין בזוה"ק, כמ"ש הב"י על אתר וז"ל, וכד נטיל להון כדין הא אתקדש ואקרי קדוש, והיך בעי לאתקדשא, בעי חד כלי לתתא וחד כלי לעילא דיתקדש מההיא דלעילא וההוא דלתתא דיתיב בזוהמא דמסאבו ביה, דא כלי לקבלא מסאבו ודא לאתקדשא מיניה, דא ברוך ודא ארור. ולא בעיין אינון מיין דזוהמא לאושדא בביתא דלא יקרב בהו בר נש, דהא בהו מתנכשי סטרא דילהון וכו'.

וכתב בשלחן גבוה (אות י"א, והובא בכף החיים, ס"ק כח) וז"ל, אע"פ שכתב זה רבינו בשם הזהר, גם הפוסקים מודו בזה, דכיון דמים טמאים הם שמעבירין טומאה השורה בלילה בידים, צריך כלי לקבלם ולהשליכם שלא במקום דריסת הרגל, עכ"ל.

והנה לטעם שבעי נטילה מפני שידיים עסקניות כמ"ש הרא"ש, ובעי נקיות לתפלה, וכן לטעם הרשב"א

שנעשה בריה חדשה, בודאי אין צריך כלי לקבל את המים, כי אין בהם רוח טומאה, כדוגמת נטילת ידים לסעודה, שלא בעי כלי לקבלם. אולם לטעם שחל על האדם רוח מיתה או בת מלך, י"ל שלולי דברי הזוה"ק הו"א שע"י הנטילה מסתלק הטומאה מידי והולכת לה, כי מים מבריחים את הטומאה, אולם אינו עובר למים עצמם. ולכן לא מצינו לרוב מן הפוסקים שכתבו דין זה ליטול ידיו דוקא לכלי. אולם בזוה"ק מבואר שהמים נעשים טמאים כי נעתק הטומאה למים, ודו"ק.

והנה בזוה"ק מבואר שיש ליתן כלי לקבל מים אלו, ויש להיזהר לא להשליכם בביתו כי הם מזיקים, אולם לא נתבאר להדיא בזוה"ק שאין ליטול ע"ג קרקע. והשו"ע עצמו חילקם לב' סעיפים, בסעיף ח' כתב אין נוטלין ע"ג קרקע, ובסעיף ט' כתב ולא ישפכם בבית ולא במקום שעוברים שם בני אדם, ודו"ק. והיינו שיש כאן ב' דינים.

רגלים שיש בהם רביעית, בעי רביעית לבטלם. אולם הכא אפשר שכיון שיש רוח רעה מתפשטת לכל מים שיתחברו להם, לא סגי אלא להכניסם לתוך מקוה שיש בו מ' סאה שאין מקבל טומאה (או למעייין), וזה אי אפשר כי נמצאים בקרקע עצמה, ומה שאפשר ליטול בין כך ובין כך יטול ויסלקנו. ומה שאי אפשר לסלק כבר נבלע בקרקע ולא בעי טהרה, וצ"ע.

הלכה פסוקה - סעיף ח':

נטילת ידים שחרית, אין נוטלין ע"ג קרקע במקום שדרך בני אדם להיות שם, ועדיף שיהא לתוך כלי.

פירוש על דרך הסוד - סעיף ח':

כתב המג"א (ס"ק ז) וז"ל, וטוב שיהא כלי התחמוץ שזור ומאוס, עכ"ל. ונודע ששורש כלים שזורים נשצירת הכלים של מלכי צ"ן שנשתצרו. ורמזו זה צאמרס, עיין רש"י (צראשית, ל, כג) וז"ל, כל זמן שאין לאשה "צן" אין לה צמי לתלות סרחונה, משיש לה "צן" תולה זו מי שצר כלי זה, עכ"ל. והיינו שהשצירה ע"י הצ"ן, והיינו צסם צ"ן, והצן.

א. דין כלי. ב. שלא יהא במקום שבנ"א ינזקו ממנו. שאף אם נוטל לתוך כלי צריך לסלקו למקום שבנ"א לא יתקלו בכלי ויגעו במים. אולם לא מבואר בזוה"ק שלא ישפכם ע"ג קרקע, כי אפשר שסתם קרקע מים של רביעית ומעט יותר שנוטל בהם את ידיו, נבלעים במדה ניכרת ואפשר שאין לחשוש. אולם השו"ע חידש שיש דין שאין נוטלין ע"ג קרקע, אלא רק בעפר תיחוח או גומא שהמים נבלעין לתוכה [וגבי מים אחרונים כתב בקיצור שו"ע (סימן מד, סעיף ב) שיכול ליטול תחת השולחן. ובחסד לאלפים (סימן ד, סעיף ז) כתב וז"ל, ואפשר שאם הוא מקום אשר לא עבר שם אדם מותר, עכ"ל. וצ"ב מה נפק"מ אם עבר, אלא הנפק"מ אם יעבור. ושמא אם לא עבר, אין חוששין שמא יעבור], אולם לכתחילה יש דין של כלי, כמ"ש בכף החיים (ס"ק כט).

וכתב בבן איש חי (תולדות, אות ח) וז"ל, ואם נזדמן שנשפכו מי נטילה בקרקע, אז ישפוך על הקרקע ההיא מים טהורים הרבה, כדי לבטל מי הנטילה שנשפך, עכ"ל. והבן שבדין מי

בארבע מאות שקל כסף (דף רב) וז"ל, והנה אמנם שנכרכו הכלים להשתבר, וכו', שהקליפה קודמת לפרי (ומעורבת ודבוקה בפרי), ואם היה צונה מיד הפרצוף, היה הקליפה נשארת צהם לעולם, ולכן שבר את הכלים, בכדי שהקדושה יצדל מהקליפה, וכאשר נצדל מיד צנה פרצוף, עכ"ל. והבן שפעולת שצירת הכלים הוא פעולת הצדלת הקליפה מן הפרי. וכן נטילת ידיים היא פעולת הצדלת הטומאה מן הידים. ולכך ראוי לתת מים אלו אל תוך כלי חרס שצור דייקא, והבן.

והיפך כלי חרש, הוא כלי עגס, כמ"ש חז"ל והוצא צבעלי התוס' (בראשית, כו, כט) משל למקיש כלי עגס לכלי חרש וכלי עגס לכלי עגס, כשמקיש כלי עגס לכלי חרש משתבר הכלי חרש, אצל כשמקיש כלי עגס לכלי עגס אינם משתברין, כך יחזק נצרא מן האדמה ודמי לכלי חרס לכך הזיקו לו כלותיו שנצראו מן הצלע, ורצקה שנצראת מן העגס לא הזיקו לה כלותיה, ע"כ. ועגס משמיע קול, היפך חרש.

ובחינת נוספת של תיקון בשצירה היא, כאשר נשבר הכלי אולם בכל שבר יש צו כדי להחזיק רביעית, כמ"ש בספר הליקוטים

ושורש השצירה, אנה אמלוק, יסוד האש, צחינת גאווה וכעס. וכמ"ש (שבת, קה, ע"ב) אם ראית אדם שהוא משבר כלי צחמתו (כעס), יהי צעינך כאלו עמד ע"ז (גאווה).

ובתיקון, כתיב (ויקרא, ו, כא) וכל כלי חרש אשר תצטל בו ישבר (עיין זבחים, נד, ע"ב), והיה נצלע במקומו צציהמ"ק, ונעשה חלק מן הצית, וזהו במקום "צנין" של קדושה, צית המקדש, היפך צונה עולמות ומחריבין (עיין שם, לו, ע"א, שצרי כלי חרס נצלעין במקומן). וזהו דבר והיפוכו, מחד כתיב (ויקרא, טו, יב) וכלי חרש אשר יגע בו הצו ישבר, והיינו שכלי חרס אינו יוצא טומאתו מידי דופנו לעולם, ולכך אין לו תקנה אלא שצירה (עיין זוה"ק, ח"ג, רכד, ע"ב), אולם מאידך, צציהמ"ק נעשה חלק מהצית, כי נצלע בקרקע המקדש, ודו"ק.

ונקרא כלי "חרש", מלשון חרשות (עיין מלאכת שלמה, פסחים, פ"ג, מ"ב). והיינו שאין מגיע אליו אור האזון, וכנודע בעץ חיים, שכל מקום שיש הארת האזון כראוי, אין צו שצירה. ולכך ראוי ליטול ידיו לתוך כלי חרש פגום דייקא. וכתב

ושורש התיקון כידוע, ששם מ"ה יתקן
את שם צ"ן. מ"ה גימט' אדם, כנודע.
אדם, אד-ס, אד מלשון שזר ולשון מים,
כמ"ס (בראשית, ב, ו) ואד יעלה מן הארץ.
ומים אלו של נטילת ידיים שחרית, שורשם
באד זה של מים, שהוא מלשון שזר.
ובתיקון מוסר מהאדם אד דקלקול ע"י
הנטילה, ועי"ז נגלה אדם.

(עקב, פ"ח, ד"ה וכן לענין) וז"ל, כל שזר כלי
המחזיק רביעית, כשר לנטילת ידיים וכו',
א"כ לא היתה נחשבת שזירה, עיי"ש.
וזהו סוד תיקון נטילת ידיים שנוטל ידיו
לכתחילה מכלי שיש בו רביעית, והיינו
שזר כלי דתיקון, לתוך כלי חרש שזר
שאין בו רביעית, שהוא כלי שזר ממש
(אולם יש להזהר שלא ישפך מן הכלי לחוץ, כמ"ס
הפוסקים).